

**UCHWAŁA NR LX/519/23
RADY MIEJSKIEJ W NASIELSKU**

z dnia 29 czerwca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2023 - 2030.

Na podstawie art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2023r. , poz. 901) Rada Miejska w Nasielsku uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2023 - 2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nasielska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jerzy Lubieniecki

Załącznik do Uchwały Nr LX/519/23

Rady Miejskiej w Nasielsku

z dnia 29 czerwca 2023r.

Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Nasielsk
na lata 2023 - 2030

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Podstawy prawne	8
1.1 Wartości, zasady, definicje.....	16
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	22
2.1 Informacje ogólne.....	22
2.2 Demografia.....	24
2.3 Środowisko przyrodnicze.....	25
2.4 Dziedzictwo kulturowe i turystyka.....	26
3. POMOC SPOŁECZNA	27
3.1 Problemy Społeczne Gminy Nasielsk.....	29
3.2 Bezrobocie.....	30
3.3 Alkoholizm.....	34
3.4 Przemoc w rodzinie.....	36
3.5 Ubóstwo.....	37
3.6 Ochrona zdrowia.....	38
3.7 Niepełnosprawność i długotrwała choroba.....	39
3.8 Bezpieczeństwo publiczne.....	42
4. POZOSTAŁE PROBLEMY SPOŁECZNE	44
4.1 Starzenie się społeczeństwa.....	44
4.2 Sytuacja osób starszych w gminie Nasielsk.....	45
4.3 Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.....	47
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	50

5.1 Edukacja	50
5.2 Sport i rekreacja.....	51
5.3 Kultura	51
6. ANALIZA ANKIETY NA TEMAT PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE NASIELSK.....	52
7. ANALIZA STRATEGICZNA GMINY NASIELSK (ANALIZA SWOT)	58
8. CZĘŚĆ ROZWOJOWA	64
8.1 Sformułowanie założeń (celów).....	65
9. HARMONOGRAM	68
10. MONITORING I EWALUACJA	78
11. OCENA	80
12. WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE.....	81
Spis tabel	82
Spis wykresów	83

Wprowadzenie

Metodą ograniczania państwa opiekuńczego jest decentralizacja, czyli proces za pomocą, którego świadczenia i usługi socjalne są przenoszone z rządu centralnego do mniejszych, lokalnych jednostek czy władz i agencji, o których sądzi się, że są bliżej obywateli i użytkowników. Decentralizacji przypisuje się kilka zalet m.in. sprawniejsze rządzenie przez przybliżenie władzy społecznościom lokalnym. Ten główny kierunek przemian, wprowadzany pod hasłami potrzeby samorządności, odbiurokratyzowania, deregulacji, budowy społeczeństwa obywatelskiego itp., oznacza stopniowe zdejmowanie z państwa troski o sprawy społeczne. Lokalna polityka społeczna odnosi się do szczebla gminnego, w którym występuje bezpośrednio, naturalne połączenie istniejących potrzeb i środków. Zaletami takiej polityki są m.in. szybkość reakcji podmiotów na ujawniające się problemy społeczne, trafne rozpoznanie sytuacji pojedynczych środowisk, lepsze możliwości wykorzystania lokalnego potencjału społecznego, uwzględnianie lokalnej specyfiki przy formułowaniu diagnozy społecznej, kontrola społeczna sprzyjająca racjonalnej gospodarce środkami materialnymi i zasobami ludzkimi. Dlatego jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest przygotowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, termin używany od dawna w naukach o wojsku, wszedł do języka pomocy społecznej jako narzędzie rozwiązywania problemów społecznych.

„Strategia to zaplanowany i często realizowany w praktyce sposób osiągnięcia jakiegoś wyznaczonego celu” ale również „teoria, a także metody i techniki rozwiązywania określonych problemów badawczych”¹. Strategia to zatem nic innego, jak poddanie obserwacji oraz wnikliwej analizie aktualnej sytuacji społeczności lokalnej, która najczęściej nie jest satysfakcjonująca dla władz gminy, jak i mieszkańców. Obejmuje ona przewidywanie problemów, a także prognozowanie zmian, które mogą zaistnieć po wprowadzeniu odpowiednich przedsięwzięć. Najważniejsze jest jednak trafne zdiagnozowanie sytuacji wyjściowej, która posłuży za źródło informacji na temat stanu wymagającego modyfikacji w najbliższych latach.

¹ Olechnicki K., Załęski P.(red) Słownik socjologiczny, Toruń 1997, s.205

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w zasadach określających budowę strategii podaje: „Nie każdy plan jest strategią. Strategia powinna określać cel, jakim jest rozwiązywanie określonych problemów społecznych (czyli np. poprawa sytuacji ludzi starych, niepełnosprawnych lub zmiana na lepsze wybranych obszarów życia społecznego /.../ oraz sposób, w jaki można go osiągnąć...”².

Prezentowana Strategia uwzględnia ewolucję instytucji pomocy społecznej, jej przejście od realizacji funkcji ratowniczej do prewencyjno-usługowej oraz malejącą opiekuńczą rolę państwa na rzecz pomocy samorządowej i organizacji pozarządowych. W nowej roli pomoc społeczna będzie instytucją opartą na kapitale społecznym lokalnej społeczności, uwzględniając tym samym nową rolę świadczeniobiorców – od biernego klientyzmu do aktywnej partycypacji w procesie pomocy.³ W głównych założeniach metodycznych Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Nasielsk składa się:

- z diagnozy aktualnego stanu pomocy społecznej w gminie,
- prognozy potrzeb społecznych społeczności lokalnej,
- celu strategicznego ogólnego i celów szczegółowych (operacyjnych),
- metod realizacji celów,
- harmonogramu,
- całościowa wizja polityki społecznej w perspektywie czasowej do 2030 roku.

Projekt związany z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Nasielsk rozpoczęto w 2022 roku. Opracowanie strategii jest wymogiem ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268), która w art. 16b mówi: „Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej”

Ustawa o pomocy społecznej stanowi kolejny etap budowy nowego systemu aktywnej polityki społecznej w Polsce mając na celu stworzenie solidnego fundamentu polityki opartej na trzech zasadach:

² Informacje o strategii, MPiPS, Warszawa, 2006, www.mpips.gov.pl

³ Krzyszkowski J. Lokalna polityka wobec biedy (red) Warzywoda Kruszyńska W. Instytut Socjologii UŁ, Łódź, 2003 s. 167-8

- w sposób systematyczny i kompleksowy budowana jest sieć bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, oparta na realnych podstawach utrzymania gospodarstw domowych,
- tworzy się spójny system wspierający aktywizację osób bezrobotnych na rynku pracy i na polu pomocy społecznej, tak aby każdemu zagwarantować szansę aktywizacji i godnego życia,
- tworzy się skoordynowany system instytucjonalny, jasno prezentujący odpowiedzialność instytucji rządowych i samorządowych, otwierający jednocześnie przestrzeń dla aktywności obywatelskiej organizacji sektora pozarządowego.

Niniejsza Strategia jest także istotną potrzebą i wymogiem sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Nasielsk, województwa mazowieckiego i Polski, związanej głównie z wstąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej (maj 2004 r.) oraz możliwościami związanymi z pozyskiwaniem funduszy strukturalnych na rozwój lokalny, w tym politykę społeczną. Oparcie funkcjonowania polityki społecznej w gminie na długofalowym planowaniu, na przejrzystych celach o różnym horyzoncie czasowym, pomaga zarządzać sferą polityki społecznej i ułatwia pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań tejże polityki. Strategia pomaga także skoordynować działania różnych instytucji działających na polu polityki społecznej w gminie wokół głównego kierunku działań i głównych problemów w tej sferze.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Nasielsk nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje gminy: Urząd Miejski i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu polityki społecznej w gminie Nasielsk. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Realizacja niniejszej Strategii jest spójna z dokumentami państwowymi takimi jak:

- Krajowym Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2021 – 2027 ,
- Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej,

- Wieloletnim Programem Wspierania Finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania,
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Strategią Województwa w Zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego do roku 2030.

Okres realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Nasielsk 2023-2030.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Nasielsk przyjęto na osiem lat (2023-2030), ponieważ wdrażanie, realizacja założonych celów oraz podejmowane działania wymagają czasu. Strategia posiada ścisłą korelację z kluczowymi dokumentami planistycznymi na szczeblu lokalnym. Ostateczny kształt strategii został wypracowany z uwzględnieniem zwrotnych uwag i komentarzy reprezentantów społeczności lokalnej, co stanowiło podstawę do wypracowania finalnych rekomendacji dla lokalnej polityki społecznej. Strategia jest materiałem wyjściowym do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Efekty oraz skuteczność wyznaczonych w niej działań będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez Gminę środków finansowych, ale także od skoordynowanej, aktywnej oraz szerokiej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej oraz partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

1. Podstawy prawne

Podstawy prawne regulujące system pomocy społecznej w Polsce zawarte są w następujących aktach prawnych:

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 2268).

Warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej określa Ustawa: zadania w zakresie pomocy społecznej; rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; organizację pomocy społecznej; zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej. Dokument traktuje pomoc społeczną przede wszystkim jako instytucję, umożliwiającą wyjście z trudnych sytuacji życiowych tym osobom, rodzinom, które nie są w stanie wykorzystać własnego potencjału, zasobów czy predyspozycji, ze względu na niemożność samodzielnego przezwyciężenia problemów w życiu codziennym.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 447).

Zapisy znajdujące się w ustawie określają zasady oraz formy wspierania rodziny, która napotyka trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ponadto ustawodawca określa zasady oraz formy sprawowania pieczy zastępczej, jak również pomoc w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków. Reguluje również kwestie finansowania oraz administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także określa zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 615)

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,

- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie.

Świadczenia rodzinne i koszty ich obsługi (3% z budżetu państwa), składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1744)

Ustawa określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny, sposób przyznawania im uprawnień oraz sposób realizacji i finansowania zadań wynikających z ustawy. Uprawnienia przysługujące osobom posiadającym ważną Kartę polegają na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności.

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1205 ze zm.) oraz akty wykonawcze do tej ustawy

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zmieniła ustawę o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Pozwoliło to na lepszy dostęp osób uprawnionych do organu wypłacającego świadczenia. Po nowelizacji ustawa zakłada uproszczenie i zmniejszenie procedur administracyjnych związanych ze stosowaniem ustawy, bardziej racjonalne funkcjonowanie organów działających na jej podstawie oraz efektywne odzyskiwanie przez budżet państwa od dłużników alimentacyjnych należności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jednakże efektywność ta jest zbyt niska.

Ustawa określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,

- warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zwanych dalej "świadczeniami z funduszu alimentacyjnego",
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 poz. 2241)

Ustawa stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r poz. 2123 ze zm.)

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności: promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1987 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100)

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, lekki, umiarkowany), o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia. Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297)

Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłki dla opiekunów i koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane ze środków z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych. Realizacja zasiłków dla opiekunów jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminy.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz.1327)

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.)

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”. Ponadto, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)

Ustawodawca określa zadania obejmujące przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, sposób postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w

rodzinie. Ustawa określa również zadania realizowane przez organy administracji rządowej oraz jednostki samorządu terytorialnego. Tym samym, do zadań własnych gminy należą:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690 ze zm.)

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 ze zm.)

Ustawa określa:

- warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- zasady i tryb finansowania świadczeń,
- zasady i tryb kwalifikowania świadczeń opieki zdrowotnej jako świadczeń gwarantowanych,

- zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń,
- zasady powszechnego - obowiązkowego i dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego,
- podstawy instytucjonalno-proceduralne do stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady,
- zasady funkcjonowania, organizację i zadania Narodowego Funduszu Zdrowia, zwanego dalej "Funduszem",
- zasady funkcjonowania, organizację i zadania Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, zwanej dalej "Agencją",
- zasady sprawowania nadzoru i kontroli nad finansowaniem i realizacją świadczeń.

Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.)

Ubezpieczenia społeczne obejmują: ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenia rentowe, ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa, zwane dalej "ubezpieczeniem chorobowym", ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwane dalej "ubezpieczeniem wypadkowym". Ustawa określa:

- zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym,
- zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru,
- zasady, tryb i terminy - zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek, rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, opłacania składek na ubezpieczenia społeczne,
- zasady prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek,
- zasady działania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- organizację, zasady działania i finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- zasady działania Funduszu Rezerwy Demograficznej,
- zasady zarządzania tym funduszem,

- zasady kontroli wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230)

Reguluje wszystkie kwestie związane z oświatą, funkcjonowaniem szkół i placówek, ich finansowaniem, zagadnieniami dotyczącymi pomocy stypendialnej, czy też treści związanych z samymi zasadami oceniania. Ponadto ustawa reguluje kwestię wsparcia finansowego dla potrzebujących uczniów.

Dzięki diagnozie problemów społecznych w gminie Nasielsk przedstawionej w rozdziale trzecim Strategii, zebranie informacji na temat sytuacji społeczno - gospodarczej oraz analizie otaczających warunków i głównych problemów polityki społecznej - możliwe zostało ustalenie kierunku polityki społecznej, wygenerowanie celów strategicznych i operacyjnych oraz działań niezbędnych do ich realizacji. Duże znaczenie dla skutecznej realizacji Strategii ma ciągły monitoring realizowanych zadań, albowiem tylko systematyczna ocena jej wdrażania pozwoli wypracować zgodność efektów końcowych z przyjętymi założeniami. Dla poszczególnych problemów wyodrębniono priorytety, które są źródłami tych problemów. Ułatwiło to sformułowanie celów strategicznych dla poszczególnych obszarów problemowych a następnie sfery społecznej jako całości. Formułowanie tych celów poprzedzono analizą możliwości oraz ograniczeń istniejących w samym systemie pomocy społecznej jak i poza nim. Pozwoliło to określić rzeczywisty obraz warunków realizacji strategii i formułowania programów operacyjnych w gminie. Dokonano także analizy problemów, celów oraz działań realizacyjnych w poszczególnych sferach.

Podstawowe etapy pracy nad strategią w poszczególnych sferach obejmowały:

- diagnozę stanu rzeczywistego w poszczególnych sferach. Na tym etapie planowania strategicznego następuje analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych w analizowanych sferach, potencjał gminy i jej mieszkańców,
- określenie problemów w poszczególnych sferach. Problemy muszą dotyczyć poszczególnej sfery w zakresie pomocy społecznej. Przeprowadzona analiza problemów obejmowała:
 - przegląd istniejącej sytuacji w analizowanym obszarze,

- ustalenie problemów o charakterze priorytetowym - formułowanie celów.
Przygotowanie koncepcji projektów stymulujących zrównoważony rozwój społeczny.

1.1 Wartości, zasady, definicje

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako antywartości), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju,
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania, co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** - obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na

poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi także na poziomie powiatów i gmin,

- **subsydiarność** - jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** - statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej,
- **koncentracja** - wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W poniższej strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady. Ponadto strategia zgodna jest z zasadami polityki społecznej do których należą:

- **zasada pomocniczości** – najpierw sobie sam, potem liczysz na pomoc rodziny, następnie społeczności lokalnej (organizacje pozarządowe, samorząd), a na końcu państwa. Państwo pojawia się dopiero wtedy, gdy działania na „niższych szczeblach” okazały się niewystarczające,
- **zasada efektów odłożonych w czasie** - np. zmiana nauczania przynosi efekty, kiedy nowe pokolenie, inaczej wykształcone, zastępuje poprzedników. Zapowiedź zmian organizacyjnych czy prawnych z reguły powoduje wzrost oczekiwań. „Odkładany w czasie” efekt zmian często wywołuje rozgoryczenie, niepokój, pretensje, odruchy protestu, buntu, nawet rozruchy,
- **zasada szerokiego zasięgu skutków**, inaczej zasada promieniowania efektów. Oto przykład: w pierwszej połowie lat 90-tych w Niemczech wprowadzono ubezpieczenia pielęgnacyjne, obowiązkowe i powszechne. Spowodowało to wzrost zatrudnienia nisko wykwalifikowanych kobiet w średnim wieku, odciążenie rodziny od bezpośredniej opieki nad niepełnosprawnymi członkami rodziny, zwiększyło poczucie bezpieczeństwa socjalnego,
- **zasada akceptacji społecznej** - jeżeli działania władz budzą pozytywne emocje

społeczne (np. organizowanie wakacji dla dzieci czy rozgrywek sportowych), efekt jest szybki. Jeśli natomiast władza lokalna musi zabiegać o akceptację swoich zamiarów, wówczas należy przygotować plan, który powinien zawierać:

- wyjaśnienie celu podjętego działania,
 - jawność wszelkich poczynań,
 - poparcie uznanych w środowisku autorytetów,
 - akcję informacyjną poprzedzającą decyzje,
 - zaangażowanie do realizacji celu jak największej liczby osób i instytucji,
 - obserwowanie, wskazywanie i podkreślanie pierwszych sukcesów i wspólnego ich świętowanie,
 - ujawnianie trudności i ewentualnych niepowodzeń.
- **zasada kontroli społecznej** - każda zbiorowość lokalna rozwija własny system „miar”, ocen, nakazów i zakazów, sankcji, a także uznania,
- **zasada aktywności, zaangażowania społecznego**, polega na włączaniu w lokalne życie społeczne jak największej grupy mieszkańców. Przykładem są np. organizacje pozarządowe, skupiające rodziców dzieci niepełnosprawnych, ale także towarzystwa regionalne,
- **zasada kompleksowości i sprzężenia zwrotnego** – zmiany dokonane w jednym obszarze życia zawsze powodują zmiany w innych jego dziedzinach. Np. taki ciąg skutków: brak wykształcenia – brak pracy – brak dochodu – zasiłek – utrata poczucia wartości – niechęć do otoczenia – obniżenie poziomu życia, konflikty z rodziną – przestępczość, alkoholizm. Takie „ciągi” zdarzeń to częste schematy biografii klientów pomocy społecznej,
- **zasada pozornego altruizmu** (pomoc tzw. osobom wykluczonym w interesie osób niewykluczonych) – wprowadzając jakieś działania społeczne, argumentujemy dobrem powszechnym: musimy pomóc ludziom starym i niepełnosprawnym, bezradnym (dzieciom), bezdomnym. Trzeba mieć na uwadze, że jest także inna strona wyrażająca się w pytaniu: „Co ja z tego będę mieć?”. Obie są ważne. Żadnej nie można ani

lekceważyć, ani oceniać jako gorszej"⁴.

Cele działań:

- prezentacja zakresu planowanych prac warsztatowych w gminie Nasielsk, oraz zakresu odpowiedzialności poszczególnych podmiotów biorących udział w projekcie,
- zebranie danych statystycznych i informacji niezbędnych do opracowania analizy społecznej gminy Nasielsk oraz opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- opracowanie analizy społecznej gminy Nasielsk,
- omówienie metodologii procesu budowania Strategii metodą partnerską oraz znaczenia partycypacji społecznej w planowaniu strategicznym,
- identyfikacja obszarów priorytetowych polityki społecznej w gminie Nasielsk i głównych zagadnień strategicznych w poszczególnych obszarach
- weryfikacja obszarów priorytetowych polityki społecznej w gminie i zagadnień strategicznych w poszczególnych obszarach,
- przeprowadzenie analizy silnych i słabych stron polityki społecznej w gminie Nasielsk oraz identyfikacja szans i zagrożeń – analiza SWOT,
- przeprowadzenie analizy potencjału wsparcia instytucjonalnego;

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa,
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych,
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

⁴ Informacje o strategii...(op.cit.s.2-4)

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być - jak każdy problem społeczny - ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopolską czy międzynarodową. Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa,
- gwałtowna zmiana społeczna,
- opóźnienia kulturowe,
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania,
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych,
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych,
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna,
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych,
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności. Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W

społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1 Informacje ogólne

Gmina Nasielsk jest położona w centralnej części województwa mazowieckiego, na południowo-wschodnim krańcu Wysoczyzny Ciechanowskiej i na terenie powiatu nowodworskiego. W jej skład wchodzi miasto Nasielsk, które stanowi centrum administracyjne gminy oraz 65 sołectw. Geodezyjne położenie miasta Gmina Nasielsk zajmuje powierzchnię 202 km², z czego 12 km² przypada na miasto Nasielsk. Całą gminę zamieszkuje 19.470 osób, z czego w mieście 7.370 osób. Na terenie Gminy Nasielsk krzyżują się komunikacyjne szlaki drogowe Warszawa – Ciechanów oraz Pułtusk – Płońsk. Ponadto, przez gminę przebiega zelektryfikowany szlak kolejowy Warszawa – Gdańsk, będący częścią magistrali europejskiej E-67 Gdańsk – Wiedeń.

Mapa 1. Podział administracyjny województwa mazowieckiego

Tabela 1. Ludność gminy z podziałem na miejscowości

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców		
		2020	2021	2022
1	Nasielsk	7309	7228	7160
2	Andzin	311	300	34
3	Borkowo	197	202	207
4	Budy Siennickie	213	236	250
5	Cegielnia Psucka	285	285	244
6	Chechnówka	82	82	80
7	Chlebotki	86	82	85
8	Chrcynno	210	209	196
9	Cieksyn	476	474	472
10	Czajki	111	113	110
11	Dąbrowa	19	19	19
12	Dębinki	277	278	275
13	Dobra Wola	159	154	154
14	Głodowo Wielkie	110	107	99
15	Jackowo Dworskie	197	199	201
16	Jackowo Włociańskie	135	139	137
17	Jaskółowo	168	166	169
18	Kątne	227	231	236
19	Kędzierzawice	95	94	96
20	Konary	103	101	102
21	Kosewo	364	366	364
22	Krogule	152	151	154
23	Krzyczki Szumne	45	45	42
24	Krzyczki - Pieniązki	120	122	125
25	Krzyczki - Żabiczki	105	107	102
26	Lelewo	156	155	156
27	Lorcin	159	159	165
28	Lubomin	187	187	187
29	Malczyn	104	103	103
30	Mazewo Dworskie „A”	215	207	199
31	Mazewo Dworskie „B”	90	87	86
32	Mazewo Włociańskie	121	119	126
33	Miękoszyn	277	271	275
34	Miękoszynek	159	159	161
35	Młodzianowo	40	39	39
36	Mogowo	765	735	735
37	Mokrzyce Dworskie	29	30	30

38	Mokrzyce Włociańskie	46	45	50
39	Morgi	218	214	214
40	Nowa Wrona	79	82	82
41	Nowe Pieścirogi	1176	1170	1164
42	Nowiny	43	46	47
43	Nuna	281	288	289
44	Paulinowo	247	244	244
45	Pianowo - Bargły	25	21	19
46	Pianowo - Daczki	163	162	167
47	Pniewo	86	91	89
48	Popowo Borowe	307	307	307
49	Popowo - Pótnoc	94	89	82
50	Psucin	325	315	311
51	Ruszkowo	47	46	46
52	Siennica	338	345	342
53	Słustowo	91	88	88
54	Stare Pieścirogi	748	730	722
55	Studzianki	477	472	471
56	Toruń Dworski	143	140	137
57	Toruń Włociański	61	59	59
58	Wągradno	94	92	93
59	Wiktorowo	76	72	70
60	Winniki	39	40	37
61	Zaborze	176	176	178
62	Żabiczyn	149	151	147

Źródło: Urząd Miejski w Nasielsku

2.2 Demografia

Na dzień 31.12.2022 r Gminę Nasielsk zamieszkuje 19124 mieszkańców (Urząd Miejski, Wydział Spraw Obywatelskich). Na dzień 31.12.2022 roku struktura ludności w gminie pod względem płci przedstawiała się następująco: 9586 kobiet, 9538 mężczyzn.

Tabela 2. Ludność gminy z podziałem na płeć

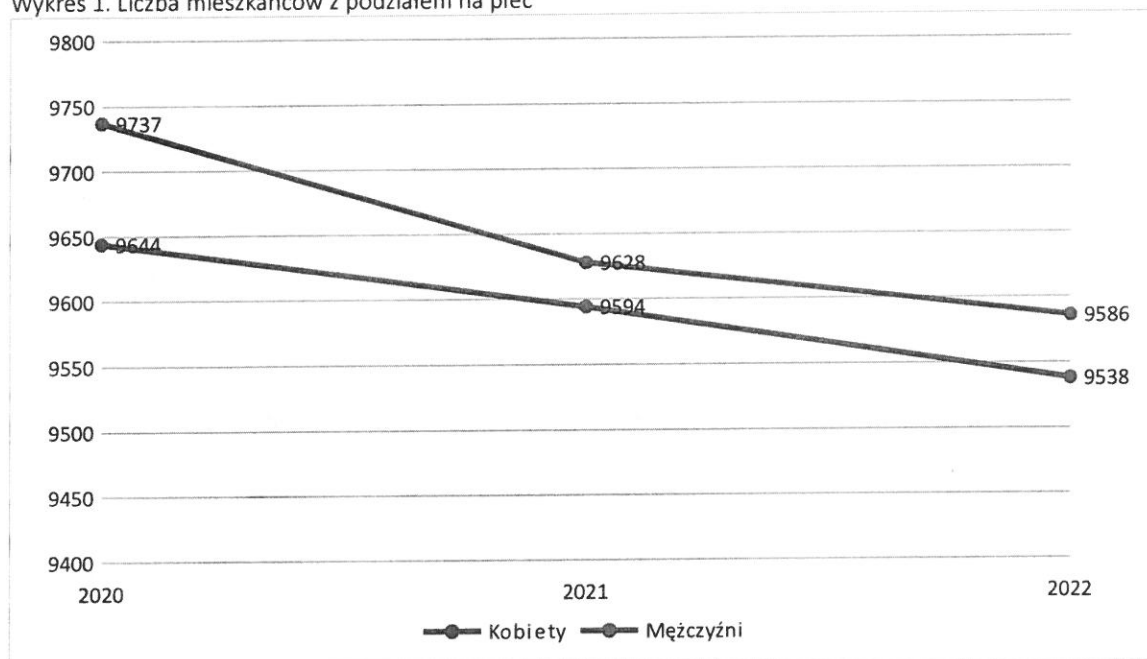
Rok	Ogółem	Procent wśród ogółu	Kobiety	Procent wśród ogółu	Mężczyźni
2020	19381	51	9737	49	9644
2021	19222	51	9628	49	9594
2022	19124	51	9586	49	9538

Źródło: Urząd Miejski, Wydział Spraw Obywatelskich

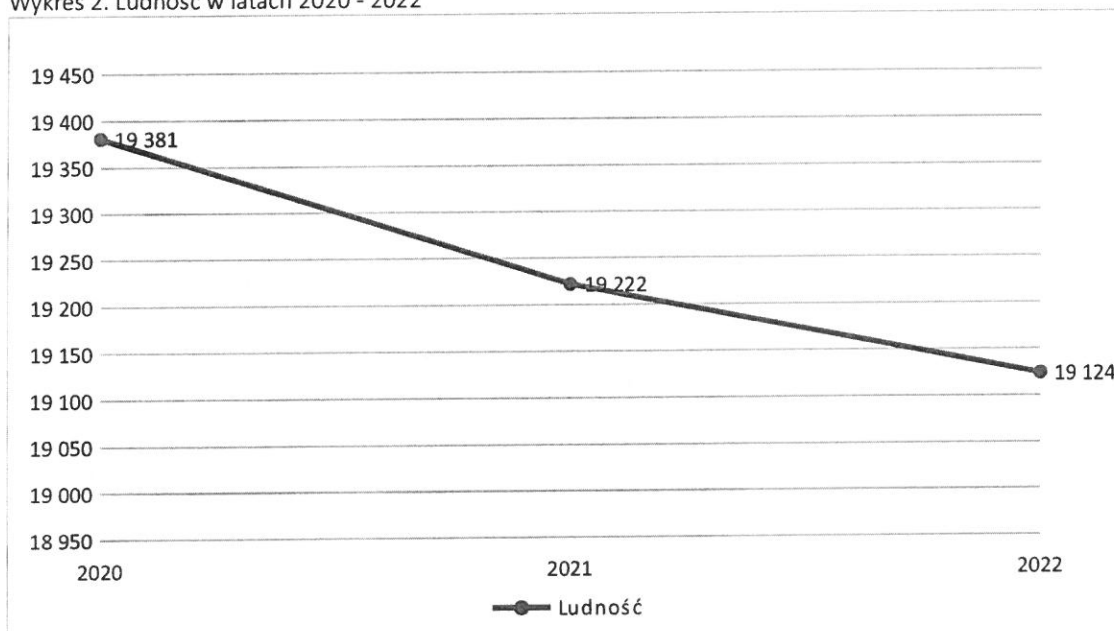
W roku 2022 zanotowano nieznaczny spadek liczby ludności w stosunku do roku 2020 oraz roku 2021.

Wykres 1. Liczba mieszkańców z podziałem na płeć

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 2. Ludność w latach 2020 - 2022

Źródło: Opracowanie własne

2.3 Środowisko przyrodnicze

Dominującym elementem krajobrazu gminy Nasielsk są pola uprawne. Towarzyszy im zabudowa o charakterze zwartym lub rozproszonym wraz z zielenią przyzagrodową. Tylko niewielkie powierzchnie zajmowane są przez zbiorowiska łąkowe i bagienne o charakterze naturalnym lub półnaturalnym. W miejscach nasilonej aktywności inwestycyjnej człowieka częstym problemem jest, tak jak i w innych miejscach Polski, brak ładu przestrzennego. Także lasy na obszarze gminy są na ogół dziełem człowieka, uzupełnionym przez naturę o pojedyncze drzewa samosiejki lub ich niewielkie skupiska. Obszary leśne mają niewielki udział w powierzchni gminy – 11,7 %. Ponadto są one rozdrobnione i rozproszone, co wiąże się z ich statusem własnościowym – większość (71%) stanowią lasy prywatne. Lasami państwowymi na terenie gminy Nasielsk zarządza Nadleśnictwo Płońsk. Przeważają bory mieszane i sosnowe, zaś doliny i podmokłe obniżenia porastają olsy i łągi, tworzące wraz z trwałymi użytkami zielonymi ciągi powiązań faunistycznych (umożliwiające migrację i genetyczne mieszanie się zwierząt) o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Niektóre zespoły leśne pełnią funkcję glebo- i wodochronną: utrwalają podłoże, akumulują wilgoć, ograniczają spływ powierzchniowy wód, sprzyjając ich retencji, tworzą obudowę biologiczną cieków i zbiorników wodnych. Lasy te powinny być zachowane w stanie naturalnym i półnaturalnym.

2.4 Dziedzictwo kulturowe i turystyka

Gmina Nasielsk posiada tereny rekreacyjne w dorzeczu Wkry, zlokalizowane w południowo-zachodniej części gminy. Gmina Nasielsk zlokalizowana jest w pobliżu doliny Bugo-Narwi i Pradoliny Wisły oraz Zalewu Zegrzyńskiego. Na terenie gminy znajduje się dolina rzeki Wkry oraz jej dopływów: Naruszewki i Nasielnej. Malowniczo położone koryto rzeki, wśród zielonych łąk i sosnowych lasów pozwala na spokojny i aktywny wypoczynek. Rozbić namiot, wynająć kwaterę, aby łowić ryby i zbierać grzyby można w jednej z 3 letniskowych wsi: Cieksynie, Borkowie lub Lelewie. Walory przyrodniczo-krajobrazowe i położenie w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji warszawskiej spowodowały rekreacyjne wykorzystanie rejonu rzeki Wkry z – jako dominującą – turystyką pobytową na bazie indywidualnego budownictwa letniskowego.

3. POMOC SPOŁECZNA

Informacje ogólne

Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku dzielą się na: zadania zlecone oraz zadania własne gminy. Swoje zadania realizuje poprzez:

- przygotowywanie oceny zasobów pomocy społecznej,
- realizację zadań wynikających z gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz realizacja tych świadczeń,
- pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu funkcjonowaniu,
- realizację zadań gminy, wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- realizację zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionych do alimentów,
- przyznawanie świadczeń przewidzianych ustawami, do realizacji których Ośrodek został upoważniony,
- prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- wykonywanie zadań gminy w zakresie pracy z rodziną oraz innych zadań gminy, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,
- realizacja rządowych programów pomocy społecznej,
- prowadzenie niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach z zakresu ustaw,
- współpracę z organizacjami społecznymi, instytucjami, fundacjami, stowarzyszeniami oraz osobami fizycznymi i prawnymi w zakresie określonym w ustawach,
- doskonalenie modelu pracy socjalnej poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry Ośrodka.

Tabela 3. Rzeczywista liczba rodzin (osób w rodzinach) objętych pomocą Ośrodka

	2020	2021	2022
Świadczenia przyznane ogółem	473/987	281/558	238/491
świadczenia pieniężne	249/529	229/458	175/358
świadczenia niepieniężne	224/458	170/379	119/271
Świadczenia w ramach zadań zleconych	3/9	2/6	2/6
Świadczenia w ramach zadań własnych	470/978	280/555	236/485
Praca socjalna	411/813	367/790	322/678
Pomoc wyłącznie w postaci pracy socjalnej	88/165	121/272	108/223

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

Na przestrzeni trzech analizowanych lat można dostrzec tendencję spadkową w poszczególnych formach pomocy oferowanych mieszkańcom gminy Nasielsk. Praca socjalna to interdyscyplinarna działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi⁵.

3.1 Problemy Społeczne Gminy Nasielsk

Codziennemu życiu Gminy Nasielsk towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenia. Zmuszają one część społeczności gminy do szukania różnych form pomocy w tym i korzystania z pomocy MOPS. Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nasielsku w latach 2020- 2022 kształtuje się następująco:

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

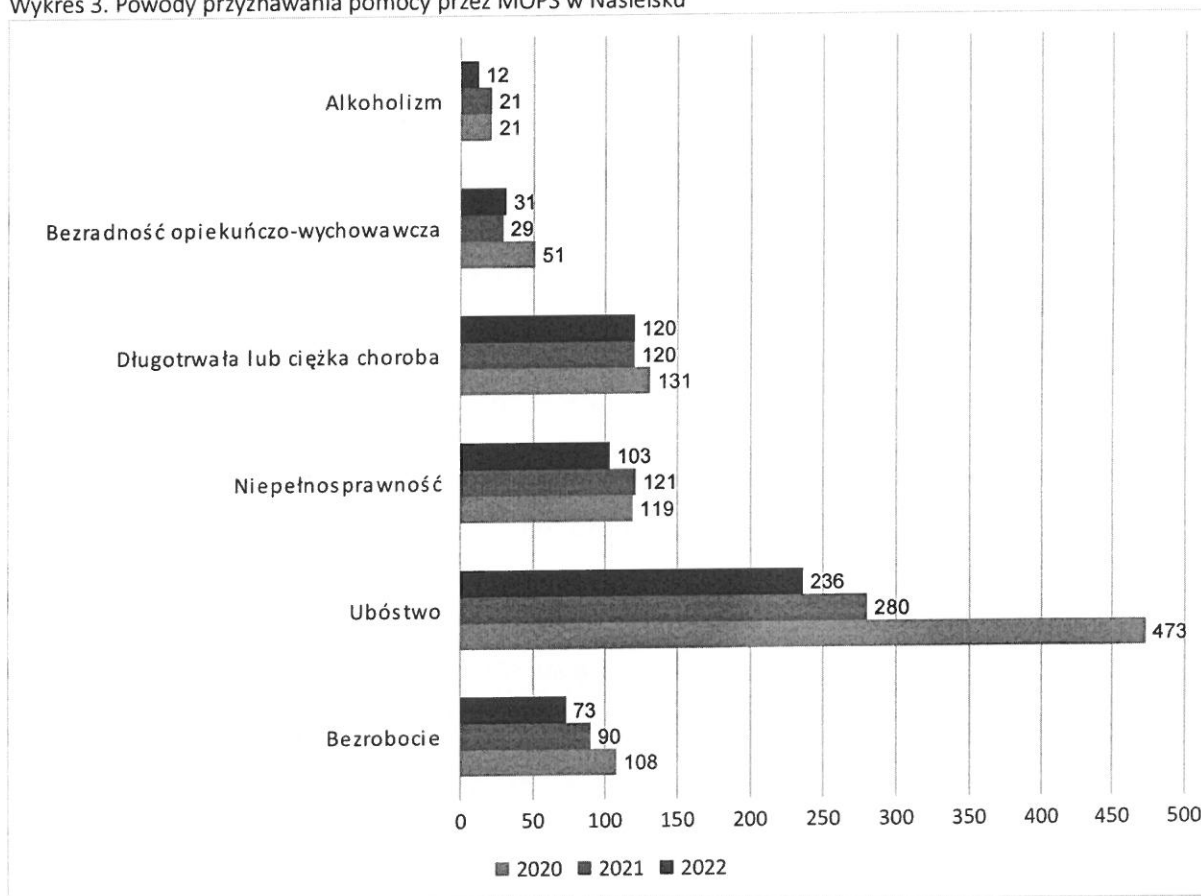
Tabela 4. Liczba rodzin korzystająca z MOPS

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych pomocą	473	281	238
Liczba osób w rodzinach	987	558	491

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

Z roku na rok ogólna liczba rodzin korzystająca z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej maleje. W 2020 roku rodzin było 473, w 2021 roku liczba rodzin zmalała do 281 w 2022 r nadal maleje – 238 rodzin. Najczęstszymi przyczynami kwalifikowania do pomocy MOPS jest: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, długotrwała lub ciężka choroba. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, a także osoby zmagające się z alkoholizmem czy bezdomnością.

Wykres 3. Powody przyznawania pomocy przez MOPS w Nasielsku

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

3.2 Bezrobocie

Bezrobocie jest poważną kwestią społeczną, która dotyczy znacznych obszarów społecznych oraz która kumuluje szereg negatywnych cech położenia materialnego i społecznego. Skutki i straty społeczne, które powoduje są trudne do oszacowania. Pojawia się na niepokojącą skalę degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych ale także ich rodzin. Utrata pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej - prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi tego konsekwencjami. Problemu tego nie jest w stanie rozwiązać gmina czy powiat, które starają się minimalizować jego skutki.

Bezrobocie poprzez zubożenie materialne wywołuje wiele negatywnych zjawisk społecznych - najbardziej poważny jest jego wpływ na życie rodzinne. Skutkami bezrobocia są:

- ryzyko wykluczenia społecznego,
- dezintegracja rodziny - zmiana sytuacji emocjonalnej (osłabienie autorytetu rodziców, zmniejszenie wsparcia emocjonalnego i solidarności wewnątrzrodzinnej),
- zwiększenie możliwości wystąpienia patologii życia rodzinnego (przypadki przemocy, sięganie po alkohol),
- izolacja społeczna (ograniczenie *kontaktów* ze znajomymi i dalszą rodziną),
- zasadnicza zmiana poziomu życia, sytuacji materialnej rodziny, co może powodować konieczność korzystania z pomocy społecznej).

Pomocą dla osób bezrobotnych z terenu gminy Nasielsk zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim z filią w Nasielsku, gdzie osoby bezrobotne mogą skorzystać z różnych form pomocy finansowanych z Funduszu Pracy, są to:

- zasiłki dla bezrobotnych,
- świadczenia przedemerytalne,

- pośrednictwo pracy,
- szkolenia i przekwalifikowania bezrobotnych i zasiłki szkoleniowe,
- prace interwencyjne i roboty publiczne,
- aktywizacja zawodowa absolwentów,
- przygotowanie zawodowe młodocianych,
- pożyczki na tworzenie małych przedsiębiorstw.

Poniższa tabela prezentuje dane o strukturze bezrobocia w gminie Nasielsk w latach 2020 – 2022

Tabela 5. Struktura bezrobocia

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych						
Rok	Ogółem	Kobiety	Z prawem do zasiłku	Do 25 roku	Długotrwale	Powyżej 50 roku
			Ogółem			
2020	679	340	83/273	94	385	168
2021	574	284	63/178	68	352	147
2022	508	241	64/194	52	270	149

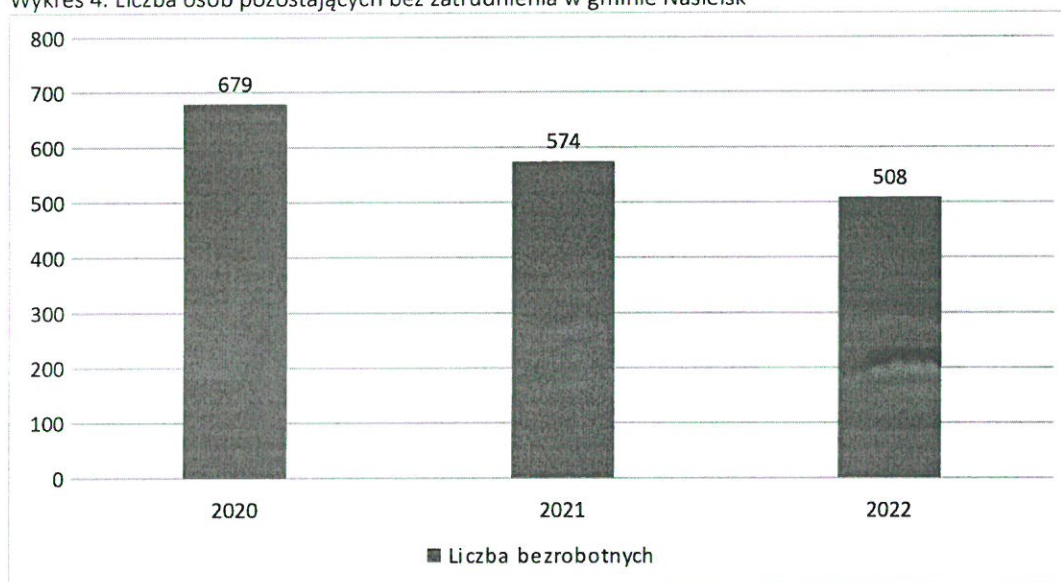
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim

Od 2020 roku liczb bezrobotnych w gminie Nasielsk zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim uległa obniżeniu.

W analizowanym okresie spadła także liczba osób z prawem do zasiłku.

Wykres 4. Liczba osób pozostających bez zatrudnienia w gminie Nasielsk

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę charakterystykę gminy Nasielsk, większość osób bez zatrudnienia zamieszkuje tereny wiejskie. Bezrobocie oraz długotrwałe bezrobocie wiążą się ze zjawiskiem patologii społecznej, degradacją oraz wykluczeniem społecznym. Bezrobotni mieszkańcy terenów wiejskich wymagają intensywniejszych działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu ze względu na brak motywacji do podjęcia pracy czy też odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Stałe monitorowanie struktury bezrobocia umożliwi usprawnienie planowania zadań na rzecz rozwoju społecznego.

Tabela 6.

Grupy będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Nasielsk

	2020		2021		2022	
	Liczba	Procent wśród ogółu	Liczba	Procent wśród ogółu	Liczba	Procent wśród ogółu
Długotrwałe bezrobotni	385	57%	352	61%	270	53%
Powyżej 50 roku życia	168	25%	147	26%	149	29%

Źródło: Opracowanie własne

Najliczniejszą grupą wśród osób bezrobotnych w gminie Nasielsk są osoby długotrwale bezrobotne. – ich udział w ogóle populacji osób bezrobotnych spadł w latach 2020-2022 jednak nadal jest wysoki. W następnej kolejności są osoby powyżej 50 roku życia.

Liczba klientów MOPS z roku na rok zmniejsza się. Najczęściej klientami MOPS pozostają osoby korzystające z pomocy MOPS ze względu na brak środków do życia oraz długotrwale bezrobotne, a także osoby z niepełnosprawnością oraz osoby powyżej 50 roku życia, którym trudniej o przekwalifikowanie się, czy znalezienie odpowiedniego stałego zatrudnienia. Poniższa tabela przedstawia liczbę korzystających z pomocy na przestrzeni 2020-2022 roku.

Tabela 7. Osoby bezrobotne korzystające z pomocy MOPS

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy	108	90	73
Liczba osób w rodzinach	311	247	209

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

Głównym źródłem utrzymania osób bezrobotnych na terenie gminy są prace dorywcze, sezonowe, nielegalne zatrudnienie, sprzedaż owoców i warzyw z własnej uprawy oraz pomoc społeczna i pomoc rodziny. Źródła te nie gwarantują stabilności finansowej rodzin, dlatego też częstym zjawiskiem jest emigracja zarobkowa oraz postawy roszczeniowe.

3.3 Alkoholizm

Rodziny z problemem alkoholowym to rodziny, w których choć jedna osoba spożywa alkohol w sposób, który przynosi szkody pozostałym jej członkom. Osoba taka dostarcza swoim bliskim niepotrzebnych problemów życiowych, finansowych i emocjonalnych. W chwili obecnej najbardziej niepokojące zjawiska związane z wzrastaniem liczby osób uzależnionych od alkoholu oraz stale postępującego obniżania się wieku pierwszego z nim kontaktu. Problem nadużywania alkoholu dotyczy znacznej liczby rodzin z terenu gminy. W niektórych domach jest to problem codzienny, w innych nadużywanie alkoholu ma charakter sporadyczny, okazjonalny.

Na terenie gminy Nasielsk działa Poradnia Terapii Uzależnień, która zajmuje się leczeniem uzależnień, psychoterapią zaburzeń emocjonalnych u dorosłych i dzieci, interwencjami kryzysowymi oraz udzielaniem wsparcia psychologicznego i konsultacji prawniczych osobom uzależnionym oraz ich rodzinom.

Ponadto, na terenie gminy funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, grupa specjalistów współpracujących celem udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy (bardzo często mającym źródło w uzależnieniu od alkoholu). W skład Zespołu wchodzi m.in.: dyrektor MOPS, pracownik socjalny, pracownik Urzędu Miejskiego, reedukator ze szkoły podstawowej, kurator zawodowy z Sądu Rejonowego, przedstawiciel Komisariatu Policji, przedstawiciel Poradni Terapii Uzależnień, pedagog ze szkoły, pielęgniarka środowiskowa. Działa również Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nasielsku. Prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

Niepokojącym zjawiskiem jest spożywanie alkoholu przez młodzież gimnazjalną. Przypadki takie zdarzają się sporadycznie, niezależnie od środowiska, z jakiego dziecko pochodzi. Problem ten został zaobserwowany przez nauczycieli. Przyczyną jest łatwy dostęp do alkoholu dla osób niepełnoletnich. Profilaktyka antyalkoholowa w szkołach na terenie gminy jest szeroko zakrojona i realizowana poprzez promocje zachowań prozdrowotnych. Nauczyciele realizują szkolne programy profilaktyczne podczas zajęć wychowawczych, plastycznych, humanistycznych. Zajęcia dotyczą profilaktyki wszelkich uzależnień: nikotynowych, alkoholowych oraz narkotykowych. Na terenie gminy działa Poradnia Terapii Uzależnień, która udziela pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków.

Poważnym problemem w gminie jest prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości. Każdego roku odnotowywane są interwencje Policji w stosunku do osób prowadzących samochód pod wpływem alkoholu. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin oraz osób w rodzinach, które korzystają z pomocy Ośrodka z tytułu problemu uzależnienia od alkoholu w rodzinie. Zauważalna jest tendencja spadkowa, którą można uznać za pozytywne zjawisko, jednak kwestia ta jest bardzo delikatnym tematem i należy uwzględnić niechęć rodzin dotkniętych tym problemem, do poszukiwania pomocy oraz przyznawania się do

ewentualnego problemu. Trudno jest zatem oszacować jednoznacznie skalę zjawiska alkoholizmu. Pracownicy MOPS w Nasielsku podejmują kroki mające na celu przełamanie barier mentalnych co przekłada się na zwiększenie świadomości mieszkańców na temat miejsc, w których możliwa do uzyskania jest pomoc merytoryczna specjalistów.

Tabela 8. Rodziny z problemem alkoholowym korzystające z pomocy MOPS

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy	21	21	12
Liczba osób w rodzinach	45	45	17

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

3.4 Przemoc w rodzinie

Przemoc występująca w rodzinie jest jedną z najpoważniejszych dysfunkcji. Art. 207 § 1 Kodeksu karnego definiuje: "przemoc w rodzinie to zamierzone wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody". Przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Niestety zjawisko to stale wzrasta, jego główną przyczyną najczęściej jest alkohol. Przemoc dotyka głównie kobiety oraz dzieci. Informacja o niej najczęściej dociera do Policji i MOPS. Policja i MOPS otrzymując zgłoszenie informują pokrzywdzonych o przysługujących im prawach oraz możliwości korzystania z pomocy i wsparcia wyspecjalizowanych instytucji.

Zgłoszenie prowadzi do wizyty w domu pokrzywdzonych, stałego kontaktu z zagrożoną rodziną, rozpoznanie skali zjawiska, motywowanie ofiar przemocy w rodzinie do działania, opracowaniu planu pomocy. Zjawisku przemocy domowej towarzyszy najczęściej nadużywanie alkoholu. Skala zjawiska jest trudna do oszacowania ze względu na niską świadomość społeczną, spowodowaną mentalnością mieszkańców oraz niechęcią do wtrącania się w sprawy rodzinne. Zjawisko to zostało zaobserwowane przez pracowników socjalnych.

Tabela 9. Ilość „Niebieskich Kart”

2020	2021	2022
35	26	25

Źródło: Zespół Interdyscyplinarne

Skala zjawiska przemocy w rodzinie sukcesywnie zmniejsza się. W powyższej tabeli widać jak wygląda sytuacja w gminie. Warto zaznaczyć, że nie zawsze ilość założonych „Niebieskich Kart” oddaje stopień zjawiska przemocy w rodzinie. Bardzo często w rodzinach demonstrowana jest siła i dominacja nad domownikami, ale żadna z osób nie jest w stanie podjąć odpowiednich działań zatrzymujących oprawcę ze względu na strach przed ewentualnym następstwem. Wśród oprawców dominują głównie mężczyźni. Często to właśnie oni są również źródłem utrzymania rodziny. Zwrócenie się o pomoc w związku ze stosowaną przemocą w domu wiąże się z interwencją Policji, późniejszymi sprawami sądowymi, ewentualnym skazaniem oprawcy, co nie jest pozytywnie odbierane wśród mieszkańców niewielkich miejscowości, tym bardziej na terenach wiejskich, gdzie wciąż

utrzymuje się etos oddania i trwania w małżeństwie nawet nieudanym czy dysfunkcyjnym. W gminie skala zjawiska przemocy nie jest jeszcze ogromnym zjawiskiem. Warto jednak prowadzić działania prewencyjne, dlatego też zaleca się prowadzenie prelekcji, warsztatów w szkołach czy instytucjach kultury propagujących zdrowe relacje w rodzinach.

3.5 Ubóstwo

Za ubóstwo uznaje się stan, kiedy jednostce czy rodzinie brakuje środków na zaspokojenie potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się poza wyżywieniem, którego nikt nie kwestionuje, takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, ochrona zdrowia, uzyskanie wykształcenia. Do oceny zasięgu ubóstwa wykorzystuje się prosty miernik zwany stopą ubóstwa lub wskaźnikiem zagrożenia ubóstwem. Oblicza się go jako iloraz liczby jednostek (gospodarstw domowych lub osób) ubogich do liczby jednostek w całej populacji. Podawany w procentach mówi on, jaki jest odsetek ubogich w danej populacji.

Ubóstwo jest obecnie jednym z najczęstszych powodów przyznania pomocy przez MOPS. Ubóstwo jest zjawiskiem niebezpiecznym, ponieważ może powodować m. in. trwałe urazy psychiczne i długotrwałe skutki społeczne np. utrudnienie lub uniemożliwienie korzystania z szans zdobycia wykształcenia i zachowania dobrego stanu zdrowia, wzrost przestępczości i patologii społecznej. Brak wystarczających środków do życia jest znacznym zjawiskiem

społecznym na terenie gminy Nasielsk. Ważnym elementem wpływającym na zjawisko ubóstwa są patologie społeczne, mające swe źródło często w alkoholizmie. Często też na sytuację ekonomiczną rodziny ma wpływ tzw. niezaradność życiowa.

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z MOPS z powodu braków środków do życia

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy	473	280	236
Liczba osób w rodzinach	987	555	485

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

Analizując dane udostępnione przez MOPS, można zaobserwować spadek osób potrzebujących, które nie posiadają wystarczającej ilości środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, jednak w dalszym ciągu jest to najliczniejsza grupa.

3.6 Ochrona zdrowia

O zdrowie mieszkańców gminy Nasielsk dbają: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nasielsku w skład, którego wchodzi: Przychodnia w Nasielsku, Przychodnia w Starych Pieścirogach, Filia w Cieksynie i Poradnia Terapii Uzależnień oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum Medyczne” w Nasielsku i 4 apteki (w Nasielsku i w Pieścirogach Nowych przy stacji PKP). Mieszkańcy Gminy Nasielsk mogą także korzystać z Usług Nocnej i Świątecznej Pomocy Lekarskiej.

Przede wszystkim świadczenia POZ ukierunkowane są na promocję zdrowia i profilaktykę zdrowotną, diagnostykę schorzeń, leczenie, zapobieganie lub ograniczanie niepełnosprawności, usprawnianie oraz pielęgnację i edukację zdrowotną.

Ponadto, lekarze – w tym także specjaliści – prowadzą również indywidualne praktyki lekarskie. Ważną rolę w sprawowaniu opieki medycznej pełni Stacja Opieki Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego „CARITAS”, której siedziba mieści się w budynku starej plebanii oraz Poradnia Terapii Uzależnień, której świadczenia są bezpłatne. Poradnia posiada kontrakt z NFZ. Nie ma obowiązku posiadania skierowania, a także nie obowiązuje rejonizacja. Osoby decydujące się na terapię w poradni umawiane są na konkretne terminy, które można ustalać telefonicznie lub osobiście w godzinach pracy poradni. Poradnia oferuje głównie pomoc w zakresie uzależnienia od alkoholu. Pomocą obejmuje zarówno osoby uzależnione jak i ich rodziny. Terapie prowadzoną wykwalifikowani specjaliści w ramach terapii indywidualnej i

grupowej (certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, psycholog, lekarz psychiatra). Pracownikami poradni są specjaliści psychoterapii uzależnień, psycholog. Poradnia oferuje też pomoc psychiatryczną.

3.7 Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Niepełnosprawność najczęściej utożsamiana jest z utrudnieniem, ograniczeniem w zakresie funkcjonowania indywidualnego oraz społecznego. Może być ono spowodowane ograniczeniami organizmu lub wynikać z braku zaspokojenia potrzeb człowieka. W koncepcji niepełnosprawności rozpatruje się jej istotę w odchyleniu od normalnego poziomu funkcjonowania na trzech poziomach: biologicznym, jednostkowym oraz społecznym. Wymienione grupy czynników stanowią wyznacznik określenia i możliwości funkcjonowania człowieka. Najważniejszą wartością obecnego podejścia biopsychospołecznego jest dążenie do określenia całościowego modelu niepełnosprawności, który nie będzie odbiegał od wzoru przyjętego przez innych ludzi.

Szereg trudności i ograniczeń mogłoby być usuniętych lub przynajmniej złagodzonych, gdyby osoby z niepełnosprawnością spotykały się z częstszym wsparciem psychologicznym i szacunkiem należnym ludzkiej osobie. Występowanie nieprawidłowości w relacjach między jednostką a środowiskiem może wpływać niekorzystnie na sferę osobowości. W konsekwencji takich zachowań mogą pojawić się przeszkody w osiągnięciu autonomii przez te osoby. Lęk przed odrzuceniem oraz pragnienie uzyskania akceptacji przez innych warunkuje ich działania. Wpływa na to również niewłaściwa postawa rodziny i najbliższego otoczenia.

Nowe podejście do problemu niepełnosprawności to droga od bezradnej medycyny i opieki do wielodyscyplinarnego wspierania rozwoju; od biernej wegetacji do aktywnego życia; od zniewolenia opieką do zaradności, samodzielności i autonomii; od koncentracji na deficytach do promowania mocnych stron; od pomijania problemów rodziny do uznawania jej kluczowej roli, wspierania i pomocy. Dlatego też rodziny zwracają się o pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nasielsku. Prócz zasiłków stałych, MOPS udziela świadczeń okresowych z powodu niepełnosprawności oraz zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe. Ponadto MOPS świadczy pomoc w postaci usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.

Tabela przedstawia liczbę rodzin oraz osób w rodzinach, które pobierają świadczenia z Ośrodka z powodu niepełnosprawności jednego z członków rodziny. Na przestrzeni trzech analizowanych lat można zaobserwować niewielkie wahania w liczbie rodzin. W 2021 roku odnotowano wzrost w stosunku do roku ubiegłego, jednak już w 2022 roku, ponownie pojawił się spadek w liczbie klientów.

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu niepełnosprawności

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy	119	121	103
Liczba osób w rodzinie	311	203	169

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

Światowa Organizacja Zdrowia definiuje osobę niepełnosprawną, jako osobę, która nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego indywidualnego życia z powodu wrodzonej bądź nabytej niepełnosprawności sprawności fizycznej albo psychicznej. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Niepełnosprawność wiąże się również z problemami w funkcjonowaniu w społeczeństwie ze względu na bariery kulturowe, mentalne, społeczne czy też architektoniczne.

Większość osób z niepełnosprawnością utrzymuje się z rent, emerytur oraz zasiłków. Wciąż spora liczba pozostaje bez pracy i uzależniona jest od utrzymania przez inne osoby, rodzinę.

Osoby z niepełnosprawnością, którym rodzina nie jest w stanie zapewnić całodobowej opieki i pielęgnacji mogą zostać skierowane do Domu Pomocy Społecznej.

Osoby z terenu gminy Nasielsk uczestniczą w zajęciach w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Świeszewie oraz Środowiskowym Domu Samopomocy w Nowym Dworze Mazowieckim. Codziennie uczestnicy z terenu powiatu nowodworskiego i powiatów ościennych uczestniczą w procesie rehabilitacji społeczno – zawodowej. Odbywa się to, poprzez różne formy

aktywności, zmierzając do osiągnięcia najwyższego poziomu sprawności uczestnika, niezbędnego do samodzielnego i aktywnego życia.

Osoby zmagające się z przewlekłą oraz długotrwałą chorobą (przewlekła i długotrwała choroba charakteryzują się długim czasem trwania i wolnym postępem zmian chorobowych), spotykają się z podobnymi problemami jak osoby z niepełnosprawnością, ponieważ często nie są w stanie aktywnie uczestniczyć w tzn. normalnym życiu. Borykają się również z bezrobociem, utrudnieniami w dostępie do specjalistycznej opieki medycznej, czy dużymi kosztami procesu leczenia. W chwili obecnej problemem są tzw. choroby cywilizacyjne - dotyczące najczęściej ludzi młodych i w średnim wieku. Ciężka, długotrwała choroba wiąże się z ponoszeniem kosztów leczenia. Osoby takie często pozostają bezrobotne ze względu na stan zdrowia, ponadto nie mogą ubiegać się o zatrudnienie oraz podjąć stałej pracy. Sprawy te mają zasadniczy wpływ na sytuację materialną osób oraz rodzin, a także kondycję psychiczną samych poszkodowanych. Tabela przedstawia liczbę rodzin oraz osób w rodzinach, które korzystają ze wsparcia Ośrodka.

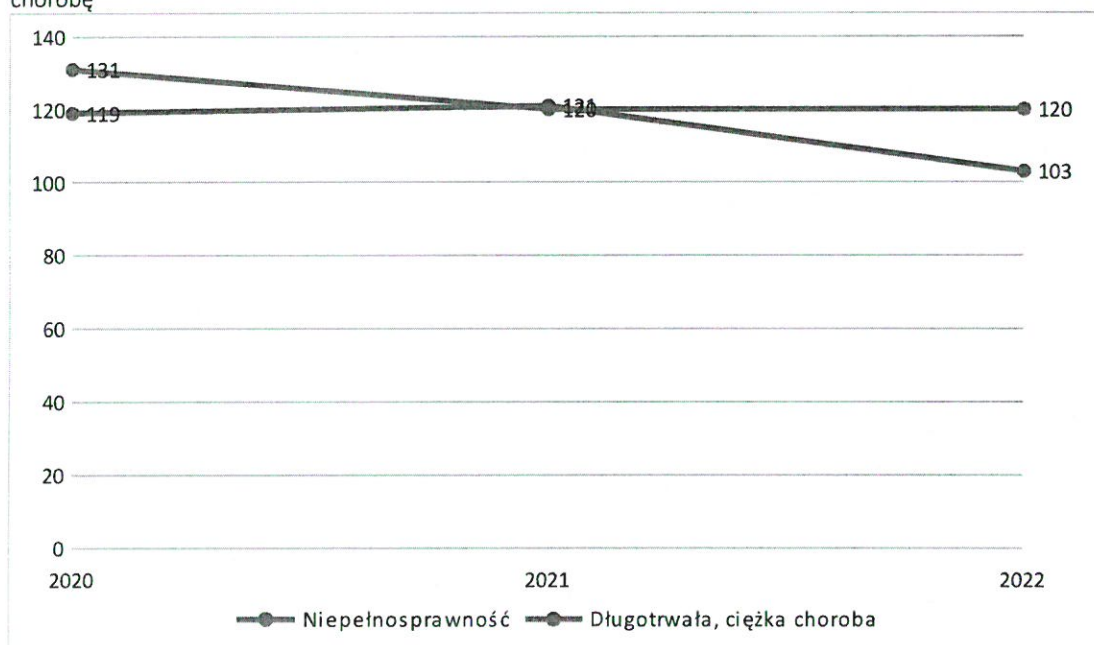
Tabela 12. Liczba rodzin korzystająca z MOPS z powodu długotrwałej choroby

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy	131	120	120
Liczba osób w rodzinach	214	200	229

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS ze względu na niepełnosprawność, długotrwałą i ciężką chorobę

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsk

3.8 Bezpieczeństwo publiczne

Przestępczość jest jednym ze zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość z jaką występują, mogą mieć wpływ na formułowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy. Teren gminy Nasielsk obsługuje Komisariat Policji w Nasielsku, znajdujący się w strukturach Komendy Powiatowej Policji w Nowym Dworze Mazowieckim. Gmina zlokalizowana jest w blisko aglomeracji warszawskiej, co jest jedną z głównych przyczyn zwiększonego zagrożenia przestępczością. Obszarami zagrożonymi kradzieżami z włamaniem jest zachodnia część gminy, w której zlokalizowane są skupiska domków letniskowych. Warto zaznaczyć, że w gminie nie ma miejsc pracy, które zatrudniałyby wiele osób, ponadto występuje zjawisko migracji do Warszawy (50 km do stolicy). Wskaźnik bezrobocia w gminie jest dość wysoki. Konsekwencjami tych zjawisk jest ubożenie społeczności lokalnej oraz zagrożenie przestępczością w środkach przewozowych – przebieg połączeń drogowych : Legionowo - Ciechanów, Nasielsk - Przyborowice

Tabela 13. Przestępstwa o charakterze kryminalnym

	2020	2021	2022
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	295	326	298

Źródło: Komenda Policji w Nasielsku

4. POZOSTAŁE PROBLEMY SPOŁECZNE

4.1 Starzenie się społeczeństwa

Przy powszechnym zjawisku występowania procesu starzenia się społeczeństwa, problem opieki nad osobami starszymi staje się coraz poważniejszy. Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób samotnych. Osobom takim należy zapewnić dostęp do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, intelektualnych oraz zdrowotnych. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia - jak najdłuższego utrzymania ich we własnym środowisku. Należy podejmować działania, które ułatwią im życie, a także wydłużą okres ich samodzielności.

Tabela 14. Struktura ludności wg grupy ekonomicznej

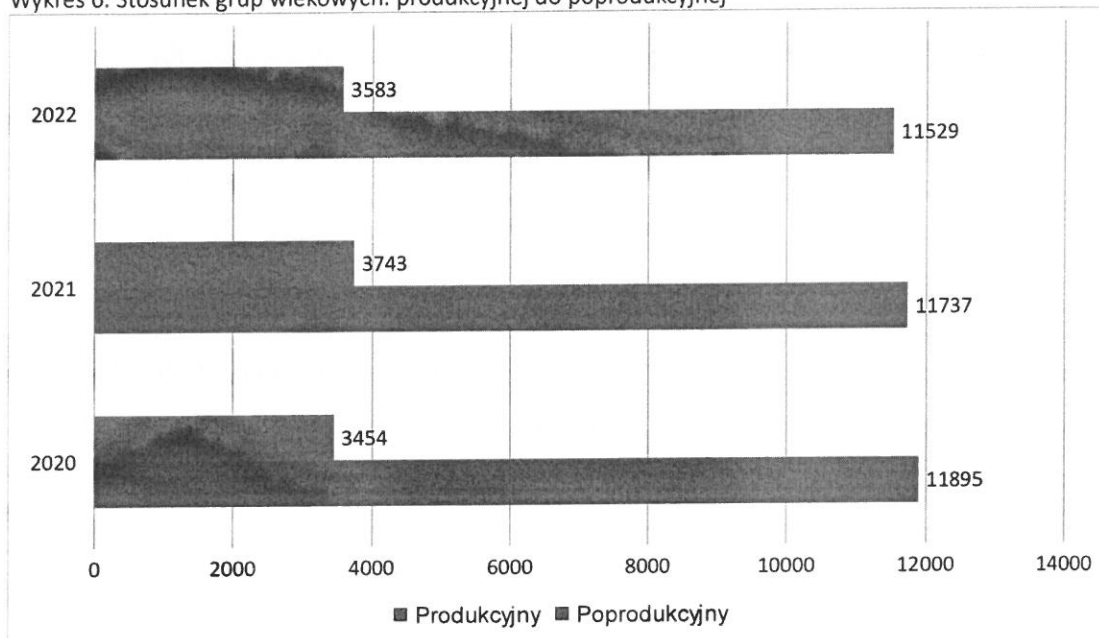
Grupa wiekowa		2020		2021		2022	
Ogółem		19381		19222		19124	
Przedprodukcyjny		4032		4012		4012	
Produkcyjny (mężczyźni)	Produkcyjny (kobiety)	6427	5468	6361	5376	6232	5297
Poprodukcyjny	Poprodukcyjny	1094	2360	1113	2360	1186	2397

Źródło: Urząd Miejski w Nasielsku, stan na dzień 31-12-2022r.

Za wiek przedprodukcyjny przyjęliśmy osoby do 18 roku życia, wiek produkcyjny ogółem to połączenie liczby kobiet (19-60 lat) i mężczyzn (19-65 lat) w gminie, natomiast wiek poprodukcyjny ogółem to połączenie liczby kobiet (pow. 60 roku życia) i mężczyzn (pow. 65 roku życia).

Wykres 6. Stosunek grup wiekowych: produkcyjnej do poprodukcyjnej

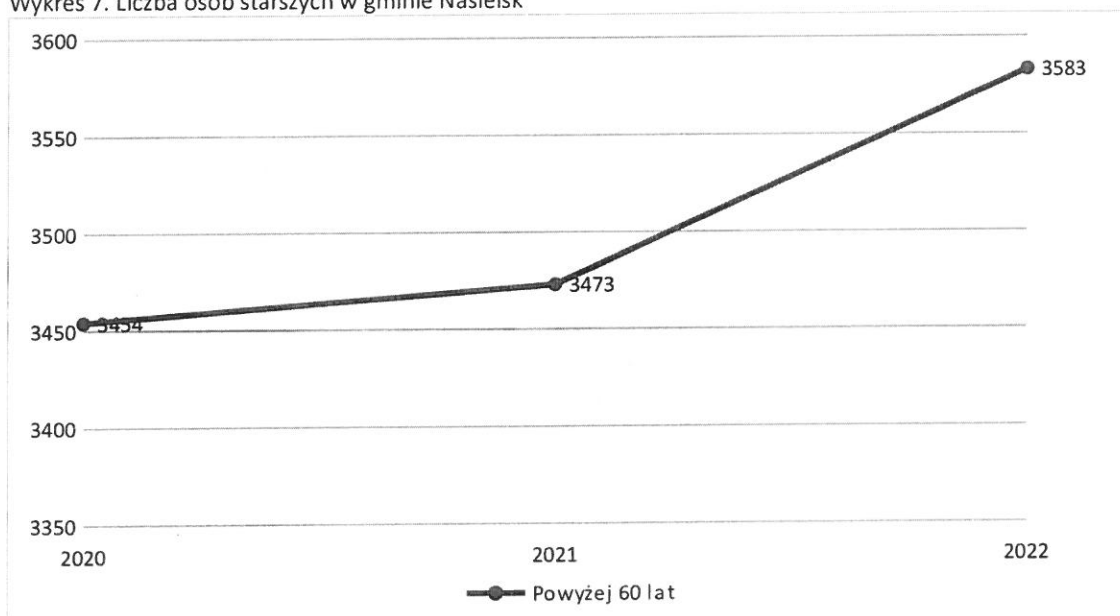

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Sytuacja osób starszych w gminie Nasielsk

Z danych Urzędu Miasta Nasielsk wynika, że na dzień 31 grudnia 2022 roku teren gminy Nasielsk zamieszkują 2397 kobiet powyżej 60 roku życia i 1186 mężczyzn powyżej 65 roku życia, a razem liczba ludności wynosi 19124 osoby.

Wykres 7. Liczba osób starszych w gminie Nasielsk

Źródło: Opracowanie własne

Zagadnienia dotyczące osób starszych są jednym z ważniejszych problemów społecznych, dlatego konieczne jest postrzeganie starszych mieszkańców/nek gminy jako kapitału, zasobu do zagospodarowania oraz zabezpieczenia ich potrzeb w sposób kompleksowy, dostosowaniu ich do możliwości.

Głównymi problemami z którymi zmagają się gmina jest przede wszystkim niska aktywność obywatelska seniorów, brak efektywnych działań ukierunkowanych na wspieranie i promowanie aktywności fizycznej, niska aktywność w uczestnictwie w życiu kulturalnym.

W gminie Nasielsk seniorzy mają zapewniony dostęp do podstawowych świadczeń zdrowotnych świadczonych przez lekarza rodzinnego oraz usług opiekuńczych organizowanych przez gminę. Seniorzy spotykają się w Uniwersytecie III wieku oraz w Klubie Senior+ (wchodzącym w struktury MOPS). Osoby starsze, które nie są w stanie prawidłowo funkcjonować w środowisku mogą liczyć na pomoc w formie usług opiekuńczych.

4.3 Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Znaczącą część osób zgłaszających się do MOPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, niezaradności prowadzenia gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym - ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości. Dysfunkcje te przyczyniają się do dezintegracji rodziny, większej ilości separacji, rozwodów, problemu z alkoholem czy po prostu narastającym brakiem umiejętności wychowawczych u rodziców.

W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu poświęcają przygotowaniu się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie czego rezygnują z wysiłku w zdobywaniu wiedzy) w takiej sytuacji rodzice nie pomagają lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. Dzieci odrzucane przez środowisko rodzinne szukają

akceptacji wśród rówieśników m.in. łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikty z prawem.

Tabela 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy	51	29	31
Liczba osób w rodzinie	189	117	129

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

Powyższy wykres pokazuje, że z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na bezradność opiekuńczo-wychowawczą korzysta wiele rodzin. Stawia to przed Ośrodkiem kolejne wyzwanie związane ze zwiększeniem intensywności i urozmaiceniem form pomocy rodzinom przeżywającym wszelkie trudności.

Jednym z ważniejszych problemów młodzieży jest brak perspektyw, co do życia i pracy na terenie rodzinnej miejscowości, gminy czy najbliższego jej sąsiedztwa. Istotnym problemem jest brak dostępu do placówek kulturalnych, klubów, obiektów sportowych otwartych oraz hal sportowych. Młodzież często boryka się również z brakiem środków na kształcenie i doksztalcanie oraz na pomoce naukowe, co może mieć wpływ na jej start życiowy. Niestety na sytuację dzieci i młodzieży mają również wpływ niekorzystne zjawiska społeczne rodzin: tj. ubóstwo, bezrobocie rodziców, alkoholizm lub inne patologie. Dzieci z takich rodzin charakteryzują się brakiem motywacji do nauki.

Dzieci sprawiające problemy wychowawcze kierowane są do Poradni psychologiczno-pedagogicznej w Nasielsku. Poradnia zatrudnia pedagoga, psychologa i logopedę, dzięki czemu jest w stanie świadczyć pomoc w zakresie edukacji jak i profilaktyki, skierowanej zarówno do dzieci jak i ich rodziców. MOPS w Nasielsku szczegółowo prześwietla sytuację dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych, w razie potrzeby zgłasza wniosek do Sądu o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, jednak zanim zajdzie taka potrzeba rodzinie przydzielany jest asystent rodziny. Podstawowym problemem rodzin dysfunkcyjnych jest bezrobocie oraz związany z tym brak środków finansowych na utrzymanie rodziny. W części rodzin występuje alkoholizm oraz związana najczęściej z alkoholizmem przemoc w rodzinie. Pomoc w tym obszarze powinna być

nakierowana na zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci oraz kształtowanie wartości i norm wychowawczych.

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna powinna być pod specjalną ochroną państwa. Zważywszy na występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych (ujemny przyrost naturalny) i gospodarczy (zmiany statusu materialnego), rodzina powinna móc liczyć na pomoc materialną, społeczną i prawną. Na środowisko rodziny składa się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne, zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Ochrona macierzyństwa oraz pomoc dla rodzin wielodzietnych jest jednym z ważniejszych zadań pomocy społecznej. Zasiłki rodzinne wypłacane przez Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne świadczenia mogą okazać się znaczącą pomocą dla rodziny. Strukturę rodzin z dziećmi korzystających z pomocy MOPS w 2020-2022 roku przedstawia poniższa tabela:

Tabela 16. Struktura dzietności w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka

Wyszczególnienie	Liczba rodzin korzystających z pomocy		
	2020	2021	2022
Rodziny z dziećmi o liczbie dzieci:	97	102	89
1	34	40	27
2	29	23	27
3	18	21	16
4	11	14	14
5	4	3	5
6 i więcej	1	1	-
Rodziny niepełne o liczbie dzieci:	32	27	26
1	13	10	7
2	11	6	9
3	5	6	5
4 i więcej	3	5	5

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku

Zjawisko wielodzietności na terenie gminy jest widoczne. W rodzinach tych zdarzają się przypadki patologiczne, często występują trudności finansowe np. z zakupem podręczników i

pomocy szkolnych. Rodziny wielodzietne mogą liczyć na pomoc poza zwyczajowymi świadczeniami, jest także dożywianie dzieci w szkołach, wypłacane są stypendia socjalne.

W Nowym Dworze Mazowieckim funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcyjności rodzin. Służy profesjonalną pomocą mieszkańcom dla całego powiatu nowodworskiego. Kadre Centrum stanowią pracownicy z Działu Administracyjno-finansowego (główny specjalista psycholog, główny księgowy, księgowa, inspektor ds. kadr, konsultant prawny, podinspektor), Ośrodek Interwencji Kryzysowej (psycholog, specjalista pracy socjalnej, pracownik socjalny), Zespół ds. Pieczy Zastępczej (pracownicy socjalni i koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej/pedagog), Dział Pomocy Społecznej i Realizacja Świadczeń (pracownik socjalny i podinspektor) oraz Dział Pomocy Osobom Niepełnosprawnym (specjalista pracy socjalnej, podinspektor).

5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.1 Edukacja

Na terenie Gminy Nasielsk realizowane są programy oświaty i wychowania na następujących poziomach nauczania: przedszkola, szkoły podstawowe, szkoła zawodowa, technikum, licea ogólnokształcące.

Przedszkola na terenie gminy:

- Samorządowe Przedszkole w Nasielsku,
- Samorządowe Przedszkole w Starych Pieścirogach,
- Niepubliczne Przedszkole „Pod Fiołkami” w Nasielsku,
- Niepubliczne Przedszkole „Sakolandia” w Nasielsku.

Szkoły na terenie gminy:

- Szkoła Podstawowa im. Pierre`a de Coubertina w Budach Siennickich,

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dębinkach,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Stefana Starzyńskiego w Nasielsku,
- Szkoła Podstawowa w Popowie Borowym,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Konstytucji 3 Maja w Nasielsku,
- Szkoła Podstawowa im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Starych Pieścirogach,
- Zespół Szkół Nr 3 im. Mikołaja Kopernika w Cieksynie,
- Zespół Szkół Zawodowych w Nasielsku,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nasielsku.

5.2 Sport i rekreacja

Gmina Nasielsk dysponuje wieloma obiektami sportowymi, pozwalającymi na efektywne organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz na rozwój kultury fizycznej. Do obiektów tych należą:

- Hala Sportowa w Nasielsku,
- Stadion Miejski w Nasielsku,
- "Moje boisko Orlik - 2012" przy Szkole Podstawowej w Nasielsku,
- Teren rekreacyjno-sportowy w Starych Pieścirogach.

5.3 Kultura

Na terenie gminy funkcjonuje Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nasielsku wraz z filią w Nowych Pieścirogach, oraz w Cieksynie. Biblioteka posiada około 30 tys. woluminów. Księgozbiór powiększa się, także dzięki wsparciu finansowemu sponsorów. Biblioteka udziela również informacji z każdej dziedziny wiedzy oraz o mieście i regionie. Do dyspozycji mieszkańców jest Nasielski Ośrodek Kultury wraz z kinem. NOK organizuje koła i sekcje zainteresowań, organizuje koncerty, przeglądy, warsztaty i imprezy plenerowe dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

Ośrodkami rozwoju kultury w Gminie są także szkoły. Działają w nich kółka zainteresowań. Szkoły organizują otwarte imprezy, jak: święto rodziny, dzień sportowca, dni patrona szkoły, dni otwarte szkół itd.

6. ANALIZA ANKIETY NA TEMAT PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE NASIELSK

Metodą pomiaru pośredniego jest ankieta. Charakteryzuje się tym, że kwestionariusz trafia bezpośrednio do rąk respondenta, który odpowiada pisemnie na pytania kwestionariusza. Stosowana jest najczęściej w celu możliwie szybkiego przebadania bardzo licznych zbiorowości. Technikę ankiety wykorzystano do uzupełnienia materiałów zastanych, informacji udzielonych przez pracowników poszczególnych jednostek. Ankieta dotyczyła zarówno problemów społecznych, z którymi zmagają się społeczności lokalne, jak i samej jakości życia w gminie. Dzięki temu, możliwe jest ewentualne poprawienie tych stron funkcjonowania gminy, które w opinii mieszkańców wymagają dopracowania.

Ankiety wypełniło 65 % kobiet i 35 % mężczyzn. W wieku do 18 lat (45 %), 19-30 lat (4 %), 31-50 lat (33 %) oraz powyżej 50 lat (18 %). Respondentów charakteryzowało wykształcenie podstawowe (41 %), zasadnicze zawodowe (2 %), średnie (8 %) i wyższe (48 %). Wśród osób, które udzieliły odpowiedzi statusy zawodowe: uczeń (45 %) oraz pracownik (55 %). W ankiecie poruszono kilka ważnych obszarów życia społecznego, które niekoniecznie aktualnie zagrażają społeczności lokalnej, ale mogą w przyszłości stać się problematycznymi, jeśli sytuacja nie będzie ulegała poprawie.

Bezrobocie

Jakie są powody bezrobocia w gminie Nasielsk?

Z udzielonych odpowiedzi wynika, że głównym powodem występowania bezrobocia w gminie Nasielsk jest przede wszystkim sytuacja na lokalnym rynku, którą jako trudną oceniło 55 % respondentów. Ponadto 32 % wskazało na niskie kwalifikacje zawodowe, niedostosowane do pracodawców i aktualnego rynku pracy. Warto zaznaczyć, że niechęć do pracy deklarowało 13% respondentów, co w przyszłości może stanowić problem.

Jak ocenia Pani/Pan pomoc oferowaną bezrobotnym przez Urząd Pracy?

Urząd Pracy, czyli publiczne służby zatrudnienia odpowiadają m.in. za pośrednictwo pomiędzy potencjalnym pracodawcą a pracownikiem, poradnictwo zawodowe dla osób bezrobotnych,

szkolenia czy wypłacanie zasiłków. Jakość pracy urzędu mierzona jest nie tylko poprzez szybkość, sprawność wykonywanych zadań ale i zadowolenie petentów.

W gminie Nasielsk respondenci aż w 44 % ocenili pomoc Urzędu jako niewystarczającą, tylko 11 % stwierdziło, że jest wystarczająca i aż 45 % nie miało zdania na temat oferowanych usług oraz ich jakości.

Alkoholizm

Jaka jest skala zjawiska alkoholizmu na terenie gminy Nasielsk?

W ankiecie 62 % respondentów stwierdziło, że skala alkoholizmu w gminie osiąga poziom średni, natomiast 32 % badanych stwierdziło, że zjawisko alkoholizmu znajduje się na poziomie wysokim a tylko 6% stwierdziło, że na poziomie niskim.

Jak często zdarza się Pani/Panu widzieć osoby nietrzeźwe w miejscu publicznym w gminie Nasielsk?

Spośród udzielonych odpowiedzi, 32 % respondentów deklarowało, że codziennie widuje osoby pod wpływem alkoholu w miejscu publicznym, natomiast 52 % odpowiedziało, że tylko kilka razy w tygodniu. Raz w tygodniu spotyka osoby nietrzeźwe tylko 6 % badanych a 10% - kilka razy w miesiącu.

Czy w Pani/Pana rodzinie występuje problem alkoholowy?

Do problemu alkoholowego w rodzinie przyznało się 18 % badanych, natomiast 82 % respondentów deklarowało, że nie ma w swojej rodzinie osoby uzależnionej.

Przemoc w rodzinie

Czy na terenie gminy Nasielsk występuje zjawisko przemocy domowej?

Odpowiedzi pozytywnej udzieliło 55 % respondentów, którzy słyszeli o przypadkach przemocy domowej, natomiast 20 % respondentów zna rodziny, w których stosuje się przemoc.

Odpowiedzi negatywnej udzieliło 25 % badanych, którzy nie słyszeli i tym samym nie znają osobiście takich przypadków.

Czy w Pani/Pana rodzinie występuje zjawisko przemocy?

Wśród badanych 96 % deklarowało, że nie doświadcza w swojej rodzinie zjawiska przemocy.

Ubóstwo

Jak ocenia Pani/Pan aktualne warunki życia mieszkańców gminy Nasielsk?

Jakość życia w gminie jest niezwykle ważnym elementem. Mierząc poziom satysfakcji mieszkańców można zaplanować przyszłe działania tak, aby chociaż w niewielkim stopniu zniwelować negatywne sytuacje.

Według przeprowadzonej ankiety, tylko 3 % respondentów określiło warunki, jako bardzo dobre. 40 % badanych deklarowało, że ich warunki życiowe są na poziomie dobrym, natomiast 55 % ankietowanych uznało, że są na poziomie średnim i tylko 2 % badanych oceniło je jako złe.

Jak Pani/ Pan ocenia sytuację materialną swojej rodziny?

Sytuacja materialna według badanych jest bardzo dobra (43 %) i dobra (55 %). Natomiast w złej jest 2 % respondentów. Osoby najbardziej potrzebujące mogą zwrócić się o pomoc i wsparcie do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W jakim stopniu jest Pani/Pan zadowolony z następujących warunków życia w gminie Nasielsk?

Wyszczególnione zostały poniższe warunki życia z uwzględnieniem poziomu satysfakcji (bardzo zadowolony, zadowolony, niezadowolony, bardzo niezadowolony):

- organizacja czasu wolnego – 45 % respondentów uznało, że dostęp do różnych form spędzania wolnego czasu jest na poziomie zadowalającym, natomiast 40 % stwierdziło, że dostęp ten nie jest zadowalający, bardzo niezadowolonych było 15 % ankietowanych,
- dostęp do oferty kulturalnej – 45 % ankietowanych było zadowolonych z oferowanych usług kulturowych, 40 % nie jest zadowolonych, 15% bardzo niezadowolonych.

- organizacja imprez cyklicznych – z cykliczności wydarzeń bardzo zadowolonych było 45 % badanych zadowolonych 40 %, badanych pozostało niezadowolonych a 15 % oceniło organizację imprez jako bardzo niezadowolającą,
- bezpieczeństwo publiczne – 45 % badanych stwierdziło, że jest zadowolonych z warunków i instytucji chroniących życie, 40 % oceniło jakość bezpieczeństwa jako niezadowolającą i 15 % jako bardzo niezadowolającą,
- dostęp do opieki zdrowotnej – 45 % badanych wyraziło zadowolenie z dostępności do opieki medycznej, 40 % oceniło dostęp jako niezadowolającą i 15 % badanych jako bardzo niezadowolający,
- poziom pomocy społecznej – 45 % badanych oceniło jakość opieki społecznej jako bardzo zadowolającą, 40 % jako zadowolającą i 15 % zadeklarowało swoje niezadowolenie,
- rynek pracy – dla 40 % badanych jest niezadowolający, a dla 15 % bardzo niezadowolający, 45 % stwierdziło, że jest zadowolonych z jakości oferowanych usług urzędu.

Ochrona zdrowia

Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy Nasielsk jest wystarczający?

Dla 28 % badanych dostęp do placówek opieki zdrowotnej jest niewystarczający i niedostateczny, 72 % ankietowanych oceniło dostęp jako wystarczający.

Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby z niepełnosprawnością zamieszkujące gminę Nasielsk?

Sytuacja osób niepełnosprawnych nie tylko w gminie, ale i w całej Polsce wciąż jest trudna i wymaga wiele pracy ze strony gminy oraz jednostek pomocniczych.

Do najważniejszych problemów, z którymi zmagają się niepełnosprawni w gminie Nasielsk są:

- bariery architektoniczne 25 %,
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych 2 %,
- utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych 23 %,
- brak akceptacji w środowisku lokalnym 15 %,
- bezrobocie 35 % .

Z jakimi problemami najczęściej spotykają się osoby starsze zamieszkujące gminę Nasielsk?

Do osób wykluczonych zaliczane są również osoby starsze, o których także należy pamiętać przy tworzeniu jakichkolwiek działań w gminie. Warto wiedzieć z jakimi problemami zmagają się starsi mieszkańcy:

- problemy finansowe 65 %,
- problemy z dojazdem do placówek opieki zdrowotnej 15 %,
- brak ofert spędzania wolnego czasu (koła zainteresowań) 10 %,
- bariery architektoniczne w miejscach publicznych 10 %.

Czy dostęp do lekarzy specjalistów na terenie gminy Nasielsk jest wystarczający?

Dla 79 % respondentów dostęp do lekarzy specjalistów jest zdecydowanie niewystarczający. 7 % badanych wyraziło zadowolenie z dostępu do specjalistów, natomiast 24 % badanych pozostało bez zdania.

Bezpieczeństwo publiczne

Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie gminy Nasielsk?

Dla 49 % badanych gmina pozostaje bezpiecznym miejscem, 17 % nie posiada zdania na temat poczucia bezpieczeństwa w gminie i 34 % nie czuje się bezpiecznie

Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży gminy Nasielsk dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Mieszkańcy pozostają również obserwatorami sytuacji, które mają miejsce na terenie gminy.

Najczęściej dostrzeganymi zjawiskami, z którymi spotykali się mieszkańcy były:

- zaniedbanie 16 %,
- przemoc ze strony rodziny 5 %,
- demoralizacja 6 %,
- używki 38%
- chuligaństwo 10%,
- bezproduktywne spędzanie wolnego czasu 25%.

Kultura

Czy w ciągu ostatniego roku uczestniczył/a Pani/Pan w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy Nasielsk?

W ciągu ostatniego roku ankietowani w 72 % deklarowali, że uczestniczyli w imprezach kulturalnych w ostatnim roku 28% nie uczestniczyło.

7. ANALIZA STRATEGICZNA GMINY NASIELSK (ANALIZA SWOT)

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Jest to analiza kompleksowa określająca mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu na rozwój. W omawianej analizie wyróżnia się etapy:

- identyfikację i analizę mocnych i słabych stron,
- identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów gminy, która pozwala na identyfikację jej mocnych stron (wewnętrzne czynniki pozytywne) i słabych stron (wewnętrzne czynniki negatywne). Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie zasobów charakterystycznych dla gminy, które wyróżniają ją na tle innych. Są to dziedziny działalności, które tworzą pozytywny wizerunek instytucji oraz gminy. Słabymi stronami określane są te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji oraz gminy. Poznanie szans (zewnętrznych czynników pozytywnych) i zagrożeń (zewnętrznych czynników negatywnych) płynących z otoczenia stanowi drugi etap analizy SWOT. Szansami są wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjającą dla instytucji oraz gminy sytuację. Dodatkowo są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne społeczne efekty. Za zagrożenia przyjmuje się zbiór wydarzeń i procesów, które tworzą niekorzystne dla instytucji oraz gminy sytuacje w otoczeniu społecznym. Zagrożenia postrzegane są jako bariery, utrudnienia i możliwości niebezpieczeństwa, które ograniczają rozwój. Późniejsza konfrontacja czterech wymienionych grup czynników z wynikami zasobów danego obszaru prowadzi do określenia strategii rozwoju opierając się o wewnętrzne, jak i zewnętrzne elementy. Zderzenie ze sobą szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami pozwala na określenie kierunków oraz tendencji rozwoju strategii jednostki terytorialnej. Umożliwia zestawienie problematycznych elementów z tymi, które są drzemącym, niewykorzystywanym dotychczas potencjałem instytucji oraz gminy. W wyniku analizy strategicznej przedstawionej metoda SWOT otrzymano następujące rezultaty:

RYNEK PRACY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - szeroka oferta PUP, - wykwalifikowana kadra PUP, - szeroka sieć różnorodnych szkół, - wykorzystanie strony internetowej PUP do informowania o ofertach pracy, - szkolenia dla bezrobotnych dostosowane do potrzeb rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - niechęć do zmian wśród osób długotrwale bezrobotnych, - niski wskaźnik przedsiębiorczości, - niska efektywność działania instytucji otoczenia biznesu, - utrzymujący się brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych, - brak zaangażowania osób bezrobotnych do projektów PUP, - mała ilość podmiotów gospodarczych, - niewystarczająca oferta w zakresie kursów przekwalifikujących, - brak atrakcyjnych miejsc pracy, - brak wystarczających ofert dla osób z niepełnosprawnościami, - brak mechanizmów sprzyjających wzrostowi mobilności zawodowej,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie środków z UE, - mobilność zawodowa, - aktywizowanie osób starszych, - zmiana polityki państwa wobec pracodawców i osób bezrobotnych, - programy aktywizacji osób bezrobotnych, - wykorzystanie możliwości wynikających z dostępnych szkoleń, - bezpośrednia bliskość do Warszawy, - stworzenie odpowiednich warunków działalności gospodarczej, - zwiększenie oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa zawodowego, również dla osób dorosłych, - stworzenie możliwości kształcenia praktycznego, - platformy internetowego przekazywania informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - drenaż kapitału ludzkiego przez większe ośrodki miejskie, - wysokie koszty zatrudnienia pracowników, - trudności formalne przy zakładaniu działalności gospodarczej, - niskie zarobki, - łamanie praw pracowniczych, - istnienie szarej strefy, - zjawisko wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej.

OŚWIATA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - znajomość środowiska uczniów przez nauczycieli, - możliwość szybkiego kontaktu na linii nauczyciel-rodzic, - współpraca z rodzicami, - utrudniony dostęp do narkotyków, - system stypendialny dla dzieci. 	<ul style="list-style-type: none"> - mała ilość nowych propozycji zajęć pozalekcyjnych, - nieadekwatność oferty edukacyjnej szkolnictwa do potrzeb rynku pracy, - niedostateczna współpraca placówek edukacyjnych z innymi podmiotami (w obszarze kultury, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa i zabezpieczenia socjalnego), - niskie zainteresowanie mieszkańców w zakresie kultury, - brak nowoczesnego systemu kształcenia ustawicznego, również kształcenia wielozawodowego, - system edukacyjny nie przekazuje informacji o rynku pracy, umiejętności poruszania się na rynku pracy, - małe zainteresowanie rodziców współpraca z poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, - luki edukacyjne rodziców, - słaby dostęp do specjalistów, np. logopeda, psycholog.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca ze specjalistami (psycholog, logopeda), - tworzenie kół zainteresowań i form rekreacji dla uczniów w różnym wieku, - organizacja zajęć pozaszkolnych, - działanie świetlic wiejskich, - przeciwdziałanie patologiom poprzez edukację w zakresie walki z nieprawidłowymi zjawiskami w społeczeństwie, - wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów (obowiązkowe legitymowanie się dowodem osobistym przy zakupie alkoholu i papierosów). 	<ul style="list-style-type: none"> - przyzwolenie społeczeństwa na spożywanie przez nieletnich papierosów i alkoholu, - nasilenie się zjawisk patogennych, - małe zainteresowanie rodziców w jaki sposób dziecko spędza czas wolny, - narastająca agresja wśród młodzieży, - zmiana środowiska przy przejściu do szkoły średniej, - słabe przygotowanie praktyczne absolwentów.

OCHRONA ZDROWIA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięte zaplecze instytucjonalne (zakład opieki zdrowotnej), - punkty apteczne, - współpraca pomiędzy podmiotami zajmującymi się promocją zdrowia, - funkcjonowanie PCPR w Nowym Dworze Mazowieckim. 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów (ginekolog, stomatolog, internista), - słaba profilaktyka, - niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia (niska świadomość istniejącego problemu), - nieprawidłowy styl życia, - niekorzystne działanie czynników społecznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wymuszanie przez Unię Europejską podniesienia jakości usług, - wdrożenie unijnych standardów opieki zdrowotnej, - możliwość aplikowania o środki zewnętrzne np. dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej, - likwidacja barier architektonicznych - środki PFRON, - możliwość rozbudowy dla potrzeb rozwoju usług medycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - niestabilne prawo dotyczące ochrony zdrowia, - pogarszanie się sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców, - narastające zubożenie społeczeństwa, - brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców, - ucieczka lekarzy za granicę, - pogarszanie się sytuacji finansowej podmiotów leczniczych.

POMOC SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej, - przygotowany personel, - dobra współpraca ze szkołami, policją, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, - programy na rzecz pomocy rodzinom, - programy aktywizacji, - funkcjonowanie PCPR w Nowym Dworze Mazowieckim. 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone środki finansowe, - ograniczenie funkcjonowania ośrodka- przepisy ustawy, - dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną, - brak chęci ze strony klientów do zmiany swojej trudnej sytuacji , - preferowanie konsumpcyjnego stylu życia, - ubożenie społeczeństwa, - niski poziom integracji i więzi wspólnoty mieszkańców, - brak zatrudnionego superwizora, - starzenie się mieszkańców
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, - pozyskiwanie środków na kursy i przeszkolenia dla osób korzystających z pomocy społecznej oraz pracowników ośrodka - realizacja projektów dla osób niepełnosprawnych, - założenie grupy wsparcia lub samopomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - powiększenie się dysfunkcji rodzinnych, - zubożenie społeczeństwa, - powstawanie chorób- alkoholizm- uzależnienia, - wzrost agresji wśród młodzieży.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - kontrole sklepów, - rozpatrywanie wniosków, kierowanie na leczenie, - sprawozdania z działalności komisji, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostępność do alkoholu niewiadomego pochodzenia, - długa procedura skierowania osób na leczenie, - zbyt małe możliwości kontroli ze strony policji, - niewystarczająca ilość czasu poświęcona spotkaniom dotyczącym zagrożenia związanego z piciem alkoholu i spożywania narkotyków, - zły wzór płynący od rodziny
<p>SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> - fundusze unijne oraz dodatkowe środki, - współpraca z PCPR i MOPS, - współpraca z organizacjami pozarządowymi 	<p>ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpad rodziny, - przemoc fizyczna i psychiczna w rodzinie, - szerząca się agresja, - utrata pracy, - utrata zdrowia, - trudności w nauce i życiu rodzinnym,

8. CZĘŚĆ ROZWOJOWA

Zapewnienie odpowiedniego poziomu życia swoim mieszkańcom to kluczowe zadanie władz gminy Nasielsk. W myśl nowocześnie rozumianej polityki społecznej polegać to ma nie tylko na pomocy materialnej, lecz także w dużej mierze na stworzeniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Ważną kwestią jest tu pamięć o osobach wykluczonych⁶, które z różnych przyczyn nie włączają się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe oraz o osobach w wieku 60+. Podstawowym warunkiem poprawy tego stanu rzeczy, i skutecznym przeciwdziałaniem negatywnym zjawiskom społecznym, jest podwyższenie świadomości mieszkańców gminy na temat głównych przyczyn i skutków tych zjawisk. Należy też nakreślić zasady i możliwości zapobiegania ich powstawaniu. Należy również stworzyć osobom w wieku 60+ warunki do aktywnego spędzania czasu. Misja w ramach prezentowanej strategii stanowi swoistą deklarację zaangażowania samorządu i jest tym samym jego odpowiedzialnością na wyniki prac warsztatowych.

Ponadto sfera społeczna wymaga wsparcia finansowego, które umożliwi realizację usług publicznych na zadowalającym poziomie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Cel strategiczny zostanie zrealizowany poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i społecznej.

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Nasielsk są działania okresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, kapitał całej społeczności lokalnej, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej. Ponadto działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości w gminie. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji rodzinnej i wcześniejszym reagowaniu w razie takiej potrzeby pracowników socjalnych.

⁶ Grupami społecznymi najbardziej narażonymi na wykluczenie społeczne są: osoby niepełnosprawne, osoby chore psychicznie, uzależnieni, długotrwale bezrobotni, opuszczający zakłady karne i poprawcze, kobiety samotnie wychowujące dzieci, ofiary patologii życia rodzinnego, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, starsze osoby samotne, bezdomni, dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujące się poza rodziną, osoby będące imigrantami oraz członkowie mniejszości narodowych (np. członkowie społeczności romskiej).

8.1 Sformułowanie założeń

Najważniejszym obszarem wsparcia w gminie podobnie jak w powiecie nowodworskim jest rynek pracy. Istotne znaczenie może mieć pozyskiwanie inwestorów oraz szeroko rozumiana aktywizacja bezrobotnych. Kolejny obszar wymagający interwencji to przeciwdziałanie patologiom społecznym szczególnie alkoholizmowi. Działania na tym obszarze są podzielone na działania profilaktyczne, których odbiorcami są dzieci i młodzież oraz działania mające na celu zwalczanie alkoholizmu. Z patologią często łączy się bezpośrednio kryzys funkcji rodziny i marginalizacja społeczna. Działania w tym obszarze koncentrować się powinny głównie na dzieciach i młodzieży, ale nie można tu zapominać o osobach starszych, chorych, niepełnosprawnych czy uzależnionych.

Niezwykle ważnym obszarem z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych jest edukacja i oświata. Warunki nauki na wsi często są gorsze niż w mieście. Na mniej korzystne możliwości edukacyjne wpływa szczególnie trudna sytuacja materialna rodzin wiejskich, braki kadrowe szczególnie do nauki języków obcych, niewystarczająca baza sportowa.

Bardzo ważne są także działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób w wieku 60+.

Wszystkie obszary wsparcia objęte Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych są ze sobą powiązane. Realizacja zadań przewidzianych w tych obszarach przyczyni się do ograniczenia bezrobocia, zwiększenia poziomu życia mieszkańców, rozwoju gospodarczego gminy. Jednak należy zauważyć, że większość działań jest uzależniona od decyzji na szczeblu władzy ustawowej i wykonawczej Państwa. Gminy mają ograniczone możliwości rozwiązywania problemów społecznych chociażby z uwagi na brak wystarczających środków finansowych.

Rynek pracy – bezrobocie

1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych
2. Pobudzenie przedsiębiorczości
3. Tworzenie nowych miejsc pracy

Edukacja

1. Zwiększenie ilości ofert zagospodarowania czasu wolnego.
2. Zwiększenie ilości dzieci objętych edukacją przedszkolną.
3. Zmniejszenie wandalizmu i agresji w szkołach.
4. Zwiększenie świadomości w zakresie szkodliwości nadużywania alkoholu i narkotyków.

Pomoc społeczna

1. Podniesienie standardu życia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Zwiększenie świadomości w zakresie szkodliwości nadużywania alkoholu.
3. Zwiększenie wiedzy w zakresie instytucji pomocowych.
4. Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych.
5. Utrzymanie miejsc, w których seniorzy mogą spędzać czas (Klub SENIOR+)

Ochrona zdrowia

Zwiększenie dostępu do usług specjalistycznych opieki medycznej.

Integracja społeczna

1. Zwiększenie aktywności mieszkańców i zaangażowania w życie gminy.
2. Zwiększenie współpracy partnerskiej między instytucjami lokalnymi.

Bezpieczeństwo publiczne

1. Zmniejszenie wandalizmu i zwiększenie bezpieczeństwa publicznego.
2. Zwiększenie wiedzy w zakresie bezpieczeństwa drogowego wśród dzieci.

9. HARMONOGRAM

Cel strategiczny I: Ograniczenie bezrobocia				
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Mierniki	Źródło finansowania
Promowanie działalności klubów pracy	PUP	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba ulotek, kampanii reklamowych, - liczba zainteresowanych uczestnictwem w klubie, - liczba uczestników	środki własne Gminy, środki pozyskane środki organizacji
Organizacja giełdy pracy	PUP	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zainteresowanych - liczba zorganizowanych spotkań, - liczba osób która znajdzie pracę	środki własne Gminy, środki pozyskane środki organizacji
Promocja zatrudnienia wśród osób długotrwale bezrobotnych	PUP	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba szkoleń i warsztatów zaplanowanych do zorganizowania dla osób długotrwale bezrobotnych	środki własne Gminy, środki pozyskane środki organizacji
Organizacja szkoleń wśród osób długotrwale bezrobotnych	PUP	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba osób bezrobotnych	środki własne Gminy, środki pozyskane, środki organizacji
Doradztwo zawodowe	PUP	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba udzielonych porad, - liczba zainteresowanych mieszkańców	środki własne Gminy, środki pozyskane środki organizacji

Wspieranie warsztatów aktywizacji zawodowych	PUP	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zorganizowanych szkoleń, - liczba uczestników szkoleń	środki własne Gminy, środki pozyskane, środki organizacji
--	-----	--	---	---

Cel strategiczny II: Wsparcie dla rodzin ubogich				
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Mierniki	Źródło finansowania
Nauka racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi	MOPS	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba osób, które wzięły udział w programie, - liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu braków środków do życia	środki własne Gminy, środki pozyskane ,
Tworzenie i realizacja programu pomocy prowadzącego do usamodzielnienia	MOPS	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba programów, - liczba uczestników	środki własne Gminy, środki pozyskane
Promowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny	MOPS	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba wdrożonych projektów, - liczba instytucji, które wspierają rodzinę, - liczba udzielonych porad	środki własne Gminy, środki pozyskane
Organizacja spotkań dla osób w wieku 60+	MOPS	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zainteresowanych uczestnictwem w spotkaniach grupy, - liczba zorganizowanych spotkań, - liczba uczestników	środki własne Gminy, środki z budżetu państwa, środki pozyskane

Cel strategiczny III: Zwiększenie oferty zajęć dla dzieci i młodzieży oraz seniorów				
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Mierniki	Źródło finansowania
Promowanie aktywnego spędzania czasu	Szkoły, NOK, Biblioteka	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zrealizowanych projektów, - liczba zorganizowanych imprez, - liczba uczestników, - liczba oraz rodzaj zajęć	środki własne Gminy, środki szkół, organizacje pozarządowe, środki pozyskane,
Organizacja zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży	Szkoły, NOK Biblioteka	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba uczestników, - liczba oraz rodzaj zajęć	środki własne Gminy, środki szkół, organizacje pozarządowe, środki pozyskane, organizacje charytatywne, sponsoring
Organizacja imprez o charakterze kulturalno-rozrywkowym	Szkoły, NOK, Biblioteka	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zrealizowanych projektów, - liczba zorganizowanych imprez, - liczba uczestników, - liczba oraz rodzaj zajęć	środki własne Gminy, organizacje pozarządowe, środki pozyskane, organizacje charytatywne, sponsoring
Tworzenie i promowanie wolontariatu	szkoły MOPS,	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zaangażowanych instytucji, - liczba zainteresowanych wolontariatem	środki własne Gminy
Wspieranie i organizowanie działań z wykorzystaniem potencjału intelektualnego i zawodowego osób starszych (warsztaty, szkolenia, zajęcia grupowe)	MOPS, Klub Senior+, Uniwersytet III Wiek	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zaangażowanych instytucji, - liczba zrealizowanych projektów, - liczba zainteresowanych	środki własne Gminy, organizacje pozarządowe, środki pozyskane, organizacje charytatywne, sponsoring

Wspieranie działań promujących pozytywny wizerunek seniora	MOPS, Klub Senior+, Uniwersytet III Wiek	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zaangażowanych instytucji, - liczba zrealizowanych projektów, - liczba zainteresowanych	środki własne Gminy, organizacje pozarządowe, środki pozyskane j, organizacje charytatywne, sponsoring

Cel strategiczny IV: Wsparcie dla osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych				
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
Aktywizacja osób niepełnosprawnych	PUP, MOPS	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczb udzielonych porad specjalistycznych, - liczba uczestników grup wsparcia, - liczba szkoleń, - liczba uczestników, - liczba projektów.	środki własne Gminy, środki pozyskane, PEFRON
Utrzymanie miejsca spotkań dla osób w wieku 60+	MOPS	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba uczestników	Środki własne Gminy, środki z budżetu Państwa
Likwidacja barier architektonicznych oraz komunikacyjnych	PUP, PCPR	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zrealizowanych projektów	środki własne Gminy, środki pozyskane, PEFRON

Cel strategiczny V: Walka z problemem alkoholowym i jego skutkami				
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
Aktywizacja osób uzależnionych i współuzależnionych do podejmowania leczenia	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba zrealizowanych projektów, - liczba beneficjentów	środki własne Gminy, środki pozyskane inne
Wspieranie akcji informacyjnych o skutkach alkoholizmu	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba udzielonych porad, - liczba kampanii promujących funkcjonowanie bez alkoholu	środki własne Gminy, organizacje pozarządowe, środki pozyskane, inne
Promocja zdrowego, wolnego od uzależnienia życia	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba kampanii, - liczba spotkań, warsztatów na rzecz zdrowia	środki własne Gminy, środki pozyskane inne
Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, UM	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba spotkań z psychologiem, prawnikiem, - liczba udzielonych porad, - liczba beneficjentów	środki własne Gminy, środki pozyskane , inne
Analiza i monitoring stanu zagrożenia alkoholizmem w gminie	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Terapii Uzależnień, Komisariat Policji	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba przeprowadzonych analiz, - liczba sprzedanego alkoholu w ciągu roku, - liczba interwencji w sytuacji stosowanej przemocy w	środki własne Gminy, środki pozyskane inne

			rodziny pod wpływem alkoholu, - liczba zatrzymań osób prowadzących pojazd pod wpływem alkoholu	
--	--	--	--	--

Cel strategiczny VI: Rozwój Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nasielsku				
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
Podnoszenie kwalifikacji pracowników	MOPS	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- liczba szkoleń, warsztatów dla pracowników	środki własne Gminy, środki pozyskane inne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany tych stanów rzeczy, występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej i pokrewnych, prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób rodzin, mieszkańców gminy.

W ramach realizacji Strategii planuje się, że osiągnięte zostaną następujące wskaźniki;

- organizacja prac społecznych,
- pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców,
- aktywne przeciwdziałanie bezrobociu przez PUP,
- ograniczenie problemów alkoholowych i narkotykowych wśród mieszkańców,
- wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców na temat zdrowego stylu życia,
- stworzenie i utrzymanie nowych miejsc spędzania wolnego czasu dla osób w wieku 60+,
- uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych i przewlekle chorych,
- rozwój usług opiekuńczych,

- stała pomoc dla rodzin dysfunkcyjnych,
- powstanie klubów zainteresowań dla dzieci i młodzieży,
- sprawnie działający system wsparcia w gminie w postaci prężnego i służącego pomocą MOPS.

10. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnych faz programowania rozwoju.

Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji; ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację; weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków; kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2030 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Miejską kończy pierwszy etap planowania. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w strategii.

Podstawą skutecznego wdrożenia strategii jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno- gospodarczych zachodzących na terenie gminy. Inicjując działania mające na celu osiągnięcia wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania.

Monitoring wybranych bądź wszystkich działań powinien być dokonany zawsze w sytuacji wprowadzania nowych zadań do strategii oraz w każdym przypadku dokonania aktualizacji strategii.

Tabela 15. do prezentacji realizacji poszczególnych działań strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Nasielsk.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY NASIELSK NA LATA 2023-2030

Cele Operacyjne	Działania	Mierniki/Wskaźniki	Rok				Źródło informacji
			2023	2024	2025		

Zgodnie z wolą ustawy, wyrażoną w art. 110 ust. 4 Ustawy o Pomocy Społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej koordynuje realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych. W wykonaniu tej funkcji OPS m.in. powinien wyegzekwować każdego roku od realizatorów strategii materiały analityczne oraz dane z monitoringu i ewaluacji programów w celu dokonania oceny stopnia i efektywności ich realizacji przez radnych.

Gwarancją skuteczności realizacji priorytetowych celów poszczególnych programów tworzących gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych jest trwałość i efektywność rozwiązań systemowych zapisanych w ustawie. Pozwolą one bowiem, w istniejących uwarunkowaniach społeczno- gospodarczych gminy Nasielsk na stopniowe minimalizowanie źródeł wykluczenia społecznego, zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego, a w przyszłości na jego wyeliminowanie tych zagrożeń.

11. OCENA

Ocena wskaże w szczególności, jakie nowe zadania priorytetowe należy wprowadzić oraz jakich ewentualnie zmian należy dokonać na poziomie działań oraz celów. Sukces realizacji zapisów strategii zależy od wielu czynników, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych. Jednocześnie władze gminy pamiętają, iż chcąc poprawić wizerunek gminy i osiągnąć wymierne korzyści ekonomiczne należy podejmować intensywne działania promocyjne. Działania promocyjne z jednej strony skierowane będą do społeczności lokalnej, której akceptacja jest konieczna, z drugiej natomiast strony prowadzone będą na zewnątrz gminy, zwłaszcza w zakresie promocji gospodarczej - poszukiwanie inwestorów. Wyodrębnione cele strategii są ustalone zgodnie z wiodącymi problemami w gminie Nasielsk występującymi w czasie opracowywania tej strategii. W międzyczasie mogą się pojawić nowe problemy, lub problemy obecnie mające niewielką wagę mogą nabrać znaczącej. Rozwiązywanie tych problemów, mimo braku oddzielnego potraktowania w niniejszej strategii, nie będzie sprzeczne z w/w strategią, gdyż celem tej strategii jest możliwe jak najpełniejsze rozwiązanie problemów społecznych w gminie Nasielsk, a bieżąca sytuacja będzie wskazywać, które działania aktualnie realizować, którym dać pierwszeństwo a które wprowadzić dodatkowo.

12. WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Nasielsk pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu. Realizacja zapisów Strategii pozwoli, w istniejących uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych gminy Nasielsk, na stopniowe minimalizowanie źródeł zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego, a w przyszłości na wyeliminowanie tych zagrożeń. Gminie zaś pozwoli na ograniczenie wydatków na szeroko rozumianą pomoc społeczną i skierowanie większej ilości środków na modernizację i rozwój. Realizacja strategii wymaga zaangażowania całej wspólnoty. Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatowej
[Podpis]
Jerzy Cholewicki

Spis tabel

Tabela 1. Ludność gminy z podziałem na miejscowości	23
Tabela 2. Ludność gminy z podziałem na płeć	24
Tabela 3. Rzeczywista liczba rodzin (osób w rodzinach) objętych pomocą Ośrodka.....	28
Tabela 4. Liczba rodzin korzystająca z MOPS.....	29
Tabela 5. Struktura bezrobocia	31
Tabela 6. Grupy będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Nasielsk.....	32
Tabela 7. Osoby bezrobotne korzystające z pomocy MOPS	33
Tabela 8. Rodziny z problemem alkoholowym korzystające z pomocy MOPS.....	35
Tabela 9. Ilość „Niebieskich Kart”	35
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z MOPS z powodu braków środków do życia	38
Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu niepełnosprawności	40
Tabela 12. Liczba rodzin korzystająca z MOPS z powodu długotrwałej choroby.....	41
Tabela 13. Przestępstwa o charakterze kryminalnym	43
Tabela 14. Struktura ludności wg grupy ekonomicznej	44
Tabela 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	47
Tabela 16. Struktura dzietności w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka	48

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców z podziałem na płeć	25
Wykres 2. Ludność w latach 2020 – 2022	25
Wykres 3. Powody przyznawania pomocy przez MOPS w Nasielsku	29
Wykres 4. Liczba osób pozostających bez zatrudnienia w gminie Nasielsk	32
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS ze względu na niepełnosprawność, długotrwałą i ciężką chorobę	42
Wykres 6. Stosunek grup wiekowych: produkcyjnej do poprodukcyjnej.....	45
Wykres 7. Liczba osób powyżej 60 lat	45

